

KAKO IZBOLJŠATI POSLOVANJE

Vemo, da zadnji čas ne poslujemo dobro, in vemo, da moramo to izboljšati. O vzrokih za sedanje stanje in o ukrepih, ki smo jih podvzeli, da se bodo stvari obrnile na bolje, sta spregovorila direktor TOZD metalurške proizvodnje **dipl. inž. Milan Dobovišek** in vodja prodaje te TOZD **dipl. oec. Ferdo Gnamuš**.

Vplivi svetovne krize segajo do nas

Svetovna recesija nas pesti že leto in pol. Naročila z zahoda so pičila, cene pa nizke. Z izdelki 114. panoge tam nismo konkurenčni, zato našega načrta izvoza ne bi smeli dosti povečati.

Na domačem tržišču je položaj znan. Čeprav je v začetku leta z naročili kazalo bolje, so poostreni pogoji gospodarjenja dosegli tudi nas. Ko sta začela veljati novi zakon o plačani realizaciji in zakon o zavarovanju plačil med uporabniki, so se naši kupci usmerili predvsem v poravnavo lanskih dolgov, naprej pa kupujejo le to, kar res potrebujejo. Tako so naši najboljši kupci — velike trgovske hiše — prej dogovorjene količine materiala zmanjšali na polovico pa tudi na tri četrtine. S tem je seveda nastala praznina, ki jo močno čutimo.

Nekatera podjetja sicer naročajo mimo teh trgovskih hiš direktno pri nas, vendar je težko reči, ali je to posebno ugodno ali ne. Ti kupci namreč ne naročajo velikih serij, temveč zelo raznolik asortiment. Posledica je težavno planiranje v obratih, posebno v valjarni, saj nekateri naši obrati proizvajajo izdelke v ciklusih in morajo naročila zbirati tako dolgo, da se menjava programa izplača, ali pa morajo kopiciti za-

loge, ker si pogostnih menjav programa ne morejo privoščiti.

Naročnikov to seveda ne zanima. Oni zahtevajo npr. kompletno dobavljena naročila, sicer imajo sami težave z izplačevanjem in bančnimi poročili. Danes nihče noče imeti zalog, ker režejo finančna sredstva, vendar hočejo material imeti. Tako nastane položaj, ko kupci pritiskajo na nas, naj mi ustvarjamo zaloge njihovih materialov in jim jih prodajamo po njihovih potrebah, mi pa se temu upiramo, saj slabo obranjanje materiala slabo vpliva na naše finančno stanje.

Surovine dražje, cene naših izdelkov enake

Medtem so se povečali tudi materialni stroški, saj so letos spet zrasle cene starega železa, ferolegur, električni energiji ter drugih surovin. Na drugi strani pa so ostale enake cene 114. panoge, katerih zveza zaenkrat ne dovoli spremeniti, čeprav smo lani tako vlogo že izročili. Tudi letos še ni upanja na zvišanje cen. Če pa bo do tega prišlo, se bojimo, da se bodo kvalitetna jekla manj povišala od navadnih. To stanje se seveda pozna pri naši akumulativnosti.

Pesti nas tudi povišan izmeček, ki se je prve štiri mesece letos pojavljal v topilnici in valjarni. Potrebni so bili zato posebni ukrepi nadzora nad tehnologijo ter dodatna pomoč strokovnih kadrov tako v valjarni kot v topilnici.

Svoje prispeva še slabo staro železo, ki ima polno nezaželenih primesi, kar spet pomaga k proizvodnji nekurantne robe, ki se potem ne da prodati, saj posebno v času recesije kupci plačajo le tisto, kar je stoddotno v redu. Iz povedanega sledi, da je produktivnost v nekaterih obratih nižja. Zato je upravičen ukrep odbora za gospodarjenje, da ne smemo sprejemati novih delavcev. Paziti moramo le, da zaradi tega ne bi prišli na slabše s kvalificiranimi kadri, saj jih že zdaj nimamo preveč.

Vse podrediti skrbi za dobro delo

Popolno koncentracijo na problematiko proizvodnje so v preteklem obdobju zmanjševale tudi obsežne diskusije okoli novega pravilnika o delitvi OD, na odsotnost z delovnega mesta pa so

vplivali sestanki med delovnim časom ter službena potovanja doma in v tujino, ki jih bo treba racionalizirati. Angažiranost vseh vodstvenih kadrov od predelavcev do vrha za kvaliteto in ekonomičnost proizvodnje se bo morala povečati v tem kriznem obdobju.

Še bolj bomo okrepili nadzor in dodatno pomoč v tistih obratih, ki najprej občutijo krizo pri naročilih (valjarna, topilnica) ter izboljšali tehnologijo. Nezanimane strokovnjakov za zaposlitev v obratih v tej TOZD povezujejo tudi s tem, da nagrajevanje ti.

(Nadaljevanje na 3. strani)

PREDSTAVLJAMO OBČINSKE NAGRAJENCE

Boris Florjančič je Gorenjec, ki mu je Koroška postala druga domovina, saj je na Ravnah že 24 let. Preden je prišel v ravensko železarno, je sodeloval pri projektiranju jeklarne v Zenici, Sisku,

Smederevu ter bil glavni projektant jeklarne za železarno Nikšič. V naši železarni je bil najprej vodja kapitalne izgradnje, potem vodja jeklarne, nato pa do upo-

(Nadaljevanje na 5. strani)

Kdo je višji?

IZ VSEBINE

- Proizvodnja Slovenskih železarn v aprilu
- Še enkrat o ureditvi družbene prehrane v železarni
- Največja socialna razlika
- Avtomatska obdelava podatkov v železarni
- Kandidatna lista — poglavitna naloga
- Aktivni počitek jubilarov dela v Poreču
- Za čim bolj konstruktiven dogovor
- Delo in načrti krajevne skupnosti Ravne
- Prostor za šestino Ravenčanov
- Praznik mladih
- Ivo Lola-Ribar — odpadki
- Vrhunski šport

Proizvodnja slovenskih železarn v aprilu 1976

Vse kaže, da bo letošnje leto za nas tako, da se ga bomo še dolgo spominjali oziroma bi ga bilo bolje pozabiti. Ob pogojih, ki dajejo proizvodno možnost boljše izkoriščenosti zmogljivosti naprav, ostajajo proizvodi v skladiščih in so obrati primorani zadrževati proizvodnjo. Novi zakon o zavarovanju plačil je neposredno povzročil zastoj naročil in težave v možnostih prodaje na domačem tržišču. Na svetovnem trgu se sicer že pojavlja rahlo izboljšanje v potrošnji jeklarskih proizvodov in tudi cene se postopno zopet dvigajo. Pritisk doslej v zahodnih državah slabo zaposlenih proizvajalcev jekla pa komaj dopuščata prostor za prodajo v izvoz načrtovanih količin.

Sedanje stanje je predvsem za vse tri železarne v nekem nepričakovanem in nestvarnem nasprotju z resničnostjo in s potrebami. Ob tem, da v našo državo letno uvozimo nad milijon ton železarskih izdelkov, naenkrat nimamo možnosti prodaje domače proizvodnje. Če bi uspelo prodati naše proizvode po primerni ceni v izvoz, jih bomo izvozili, da bi izpraznili skladišča in da ne bi bilo treba zadrževati proizvodnje. Takoj ko bo rešeno vprašanje zagotovitve plačil za naše kupce, bo pa izvožena količina jekla še dodatno manjkala domačemu tržišču.

Proizvodni uspehi so bili v aprilu še kar dobri. Proizvodnja surovega železa je bila izvršena 99%. Na plavžu št. 1 Železarne Jesenice so imeli mrzli hod, zato so tudi mesečni načrt dosegli le s 95%.

Mesečni načrt proizvodnje jekla je bil izvršen s 103% in je dosežena količina 68.963 ton. Če bi do konca leta nadaljevali s povprečnimi dosežki prvih 4 mesecev, bi znašala letna proizvodnja jekla 825.126 ton.

Blagovna proizvodnja je bila izvršena v železarnah 97%, odpremljeno pa je bilo 94% blagovne proizvodnje. V Železarni Jesenice so izvršili mesečni načrt z 92%, odpremili so 90% izdelkov. V Železarni Ravne so odpremili praktično enako količino, kot so jo aprila tudi proizvedli. V Železarni Štore je bila mesečna blagovna proizvodnja za 11% nad načrtovano, odpremili pa so 98%.

Pri predelovalcih nobena delovna organizacija ni dosegla povprečne mesečno načrtovane količine proizvodnje. Najbližje izvršitvi je še Plamen Kropa s 97%, v Verigi znaša izvršitev 91%, v Žični 71% in v Tovilu 70%. Medtem ko sta Plamen in Žična odpremila več, kot je znašala mesečna proizvodnja, so v Tovilu odpremili 91% in v Verigi 93% v aprilu proizvedenih izdelkov.

V izvozu se po količini in vrednosti realizacija popravlja. Pri železarnah po zaslugi Železarne Jesenice, ki je izdatno presegla povprečno mesečno količino izvoza in tudi vrednost. Po količini so tudi zbirno za vse štiri mesece nad načrtovano količino, po vrednosti so pa bliže načrtu. Železarni Ravne in Štore nista izvršili mesečnega načrta in tudi zbirno precej

zaostajata. Po vrednosti so vse tri železarne izvršile 94% mesečnega načrta izvoza, zbirno pa 80%.

Predelovalci izvršujejo zbirni načrt izvoza 105%, mesečnega so pa izvršili s 143%. Pri tem imata največ zasluga Plamen in Žična, ki sta visoko presegla mesečno vrednost izvoza. Ta prispevek je bil tolikšen, da so Slovenske železarne aprila v celoti presegle načrtovano vrednost izvoza s 106%. Zbirna izvršitev za prve štiri mesece znaša 87%.

Blagovni proizvodnji in odpremi ustrezni so bili tudi rezultati eksterne realizacije. Edina delovna organizacija, ki je presegla načrtovano mesečno eksterno realizacijo, je Plamen in tam je tudi zbirni rezultat pozitiven. Pri vseh drugih delovnih organizacijah

Slovenskih železarn je v aprilu mesečno dosežena vrednost prodaje daleč pod povprečno načrtovano. Skupno je znašala realizacija 76% načrtovane in zbirno v prvih štirih mesecih 88%. Ti podatki so neposredni povod, da sem v uvodu napisal, da bo letošnje leto verjetno tako, da bi ga bilo najbolje čimprej pozabiti.

Kakšno bo stanje v maju in naprej je težko ocenjevati. Osebnost mislim, da se mora kmalu izboljšati in da bodo v kratkem zopet normalno ali vsaj pojačano prihajala naročila za naše proizvode, predvsem proizvode osnovne železarske dejavnosti. Trenutna splošna ocena poslovne uspešnosti je preuranjena, čeprav z gotovostjo lahko rečemo, da bo za prvo polletje pod pričakovani. To, kar smo že izgubili in kar še izgublamo, tudi do konca leta ne bo možno več v celoti nadoknaditi, čeprav verjamem, da se bo pa stanje lahko še bistveno popravilo.

Milan Marolt, dipl. inž.

KAKO SO OBRAČUNANI PRVOMAJSKI PRAZNIKI

Po Uradnem listu SFRJ št. 6/73 sta 1. in 2. maj praznika SFRJ. Če je 1. ali 2. maj nedelja, se šteje za praznik prvi naslednji delavnik po teh dveh dneh. Letos je bila nedelja 2. maja, zato se šteje za praznik 3. maj.

Odbor za oblikovanje OD je obravnaval način obračuna nadomestil in dodatkov za prvomajske praznike in potrdil naslednje:

— Uradno sta letos prvomajska praznika 1. in 3. maj, zato se obračuna 75% dodatek za praznike za ta dva dneva.

— V sistemu prostih sobot sta prosta dneva 1. in 3. maj, zato se nadomestilo za praznike za sistem prostih sobot obračuna za 1. in 3. maj.

— V sistemu IV. izmene sta prosta dneva 1. in 2. maj, zato se nadomestilo za praznike za sistem IV. izmene obračuna za 1. in 2. maj.

— Po predlogu razporeda prostih in delovnih dni, ki so jih potrdili DS TOZD in DSSS, se vsem delavcem za delo na dan državnih praznikov obračunajo delovne ure kot delo v podaljšanem delovnem času s 50% dodatkom. To pomeni, da se delavcem IV. izmene tako obračuna 1. in 2. maj, delavcem v sistemu prostih sobot pa 1. in 3. maj, torej na ista dneva kot nadomestilo za praznike.

— Nedelja 2. maja se obračuna s 50% dodatkom za nedeljsko delo.

— Za sistem prostih sobot je 2. maj običajna prosta nedelja, zato se na ta dan delovne ure obračunajo v sistemu prostih sobot s 50% dodatkom za podaljšano delo.

— Popoldanski in nočni dodatki se za prvomajske praznike obračunajo enako kot za vse druge dneve v letu.

Filip Rožanc,
vodja službe za sistem OD

ZA ČIM BOLJ KONSTRUKTIVEN DOGOVOR

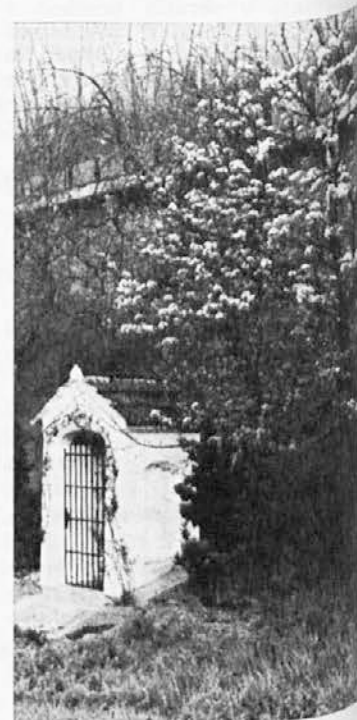
Ob končanem prvem krogu razprav na delovnih skupinah

V prvi polovici maja so delovne skupine v TOZD mehanske obdelave po večini na dvakratnih sestankih enako kot v drugih delih železarne obravnavale predloge samoupravnih splošnih aktov s področja sistematizacije delovnih mest in delitve OD. Pri preverjanju rezultatov razprav se ugotavlja, da je bilo sorazmerno zelo malo govora in zelo malo pripomb na sam sistem, na sistematizacijo, načela novega delitvenega sistema itd., ogromno pa je pripomb, zahtev in predlogov za

spremembo ocenitve delovnega mesta ali uskladitve nekega delovnega mesta z drugim ali vsaj zelo podobnim delovnim mestom v neki drugi organizacijski enoti.

Takih predlogov je v TOZD mehanske obdelave zelo mnogo. Številke boljše da ne navajamo. Po neki približni oceni gre za zahtevo po povišanju ocenitve za delovna mesta, kjer je zaposlena nad polovico delavcev. Kolikor bi bile res vse želje upravičene, bi se moralo postaviti vprašanje objektivne pravilnosti oziroma

pravičnosti celotnega sistema. Vemo pa in na splošno priznamo, da novi sistem le prinaša neke pozitivne novosti, izenačuje nekatere pretirano in nenormalno izražene ekstreme. In če vse to zberemo, bi morali potemtakem trenutno biti v neki nemogoči, skrajno absurdni situaciji, kar pa najbrž ni popolnoma res. Res pa je, da plače na splošno niso previsoke, da življenjski stroški stalno rastejo — raste pa seveda tudi potrošniška miselnost — in da so tako zahteve po nekem splošnem povečevanju osebnih dohodkov človeško popolnoma razumljive, vendar na žalost ne vedno tudi realno uresničljive. Zato so tudi precej množične zahteve po zvišanju SZD sicer razumljive, vendar daje pogled na pripombe in predloge posameznih delovnih skupin misliti. Simptomatično je namreč dejstvo, da predlagajo ponekod povišanje praktično za vsa delovna mesta od najvišjega do najnižjega. Še bolj skeptično in kritično pa je treba jemati jasno izražene trditve, kot: naša organizacijska enota je kot celota zapostavljena; naše pomembno delo se na splošno preslabo vrednoti itd. Če bi bilo kaj takega res, če bi bile cele organizacijske enote kompletno »zapostavljene«, kar se sliši kot namerno zapostavljanje, potem je možno dvojiti ali da je celoten sistem zanič ali pa sta bila vsaj dosedanje delo pri izdelavi sistema in dosežani postopek sprejemanja neustrezna, neprimerna ali nepravilna. Ugotovili pa smo že, da na splošno priznavamo, da prinaša novi sistem v primerjavi s sedanjim, ki pravzaprav sploh ni sistem, le neke določene prednosti, in da tako niti ena niti druga alternativa ne velja. Velja pa objektivno pošten in konstruktiven samoupraven dialog, za razpravljanje in dogovarjanje po obratno od mnogih v novem sistemu določenih kriterijev in načinov vrednotenja, samo eno malo bolj humanistično obravnavan način. j. d.

Pod železniško postajo

KAKO IZBOLJŠATI POSLOVANJE

(Nadaljevanje s 1. strani)

deficitarnih poklicev še zmeraj ne gre po pravem tiru in je med »zanimivimi« ter deficitarnimi poklici še vedno premalo razlike.

Položaj po obratih

Topilnica trenutno še dela svoj tonažni plan, ki pa se z zmanjšanjem naročil lahko vsak hip zniža. Glede tega položaj v 2. in 3. kvartalu ni rožnat, vsaj tako kažejo naročila s terena in politika kupcev. V topilnici je treba znižati vsaj tisti del stroškov, na katere imamo subjektiven vpliv.

Najbolj izpostavljena je valjarina. Tam ni pravih upov, da bi 2. kvartal plansko zadovoljivo zaključili. Tudi tu je treba zastaviti ves osebni vpliv za zmanjšanje negativnih strani proizvodnje. Valjarina predvsem v svoji adjustaži ni sposobna dovolj narediti, ko gre za asortimansko zelo razdrobljena naročila, za razne posebne pogoje adjustiranja in termične obdelave, ker je še vedno glavno ozko grlo valjarne.

V valjarni je treba sistematično organizirati optimalno možnost proizvodnje in kvalitete, da bi s tem omogočili kolikor toliko redno prodajo in možnost plačevanja kupcev, da bi držali točne roke dobav tistih količin, ki jih kupec naroči in da zaradi zmanjšane kvalitete ne bi izgubili inozemskih kupcev, ki imajo po svetu dovolj izbire.

Predvsem pa mora valjarina oskrbovati obrate v železarni za nujno potrebnim materialom, da tudi tam ne bi prišlo do motenj in zastojev.

Kovačnica dela sorazmerno dobro predvsem glede kvalitete in iznečka. Tudi nivo kvalitete programa narašča, vendar se tudi tu čuti pomanjkanje naročil, posebno za kladiva. Zato se mora soočiti z bolj komplicirano proizvodnjo, ki pa je seveda tudi naš cilj, saj masovna jekla lahko delajo tudi drugod.

Uspehi kovačnice v prvih štirih mesecih kažejo, da se kovaški kader angažira, je pa res, da bo tudi tu v naslednjih mesecih težje za naročila.

Livarna se je prav tako sorazmerno dobro vključila v spremenjeni položaj na tržišču in je dosegla še vse mesečne plane. Najmanj je izpostavljena krizi in upamo, da jo bo uspešno prebrodila. Resno izvajajo ves proizvodni proces, treba je le še več pazljivosti pri rokih dobav ter pri izboljšanju produktivnosti in izplena, čeprav akcijske programe dosega.

Jeklovlek trpi pomanjkanje naročil pri vlečnem jeklu, kjer išče različne možnosti — seveda ne takšnih, ki bi imele za posledico negativen ekonomski rezultat. Treba je skrbeti za to, da bo obrat zaposloval ljudi, pa četudi bo kdaj treba ugrizniti v slabšo ekonomsko proizvodnjo.

V tem kriznem položaju morajo prav posebno vlogo odigrati službe, kot npr. priprava dela, kemija in metalurške raziskave. Še bolj morajo razvozlati razne probleme, ki zadevajo optimalno proizvodnjo ter nenehno pomagati proizvodnim obratom. Za vse te službe bi bilo treba reči: »Angažiraj-

mo se maksimalno, da ne bi prišlo do hujših pretresov!«

Z racionalnim delom prek kriznega obdobja

Upajmo, da do resne krizne situacije v naši železarni ne bo prišlo. Končno bodo tudi kupci zahtevali normalne količine materialov, sicer bo ogrožena njihova lastna proizvodnja. Za premostitev slabšega položaja v vmesnem obdobju pa moramo biti nenehno navzoči na terenu.

Naša prodaja je že februarja obiskala vse pomembne industrijske bazene v državi: majdanpe-

ško-borskega, reško-pulskega, zagrebškega in sarajevskega, zdaj pa obiskujejo stare in morebitne nove kupce v beograjskem okolišju, v Vojvodini, Makedoniji ter Bosni in Hercegovini. Poleg tega imajo stalne telefonične in pismene stike s kupci. Kljub temu pa so realni in od kupcev ne pričakujejo več, kot ti zmorejo. Opozarjajo pa, da moramo zavzeti do kupcev tak odnos, kakršnega ti želijo, saj naši proizvodi pač niso sami sebi namen.

Nabavljati moramo samo najnujnejše materiale, da ne bomo imeli prevelikih zalog, skratka, delati v celoti tako, da bomo pripisovali svoje k znižanju inflacije v državi.

M. K.

Še enkrat o ureditvi družbene prehrane v železarni

O družbeni prehrani sta v 6. št. Informativnega fužinarja pisala dr. Janko Sušnik in inž. Jože Kert. Da bo ta téma, ki je pri nas dolgo povzročala nezadovoljstvo, čimbolj temeljito obdelana, objavljamo tokrat povzetek obširne analize stanja in predlog ureditve družbene prehrane v železarni, ki jo je izdelal Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani.

Naloga tega zavoda je bila, da analizira obstoječe stanje v zvezi s pripravo malic v Železarni Ravne, da ugotovi, kakšna je njihova kakovost in kakšne so razmere, v katerih te malice pripravljajo in transportirajo ter razišče, kakšne so možnosti za izboljšanje teh razmer in predlaga najustreznejšo rešitev. Analiza je potekala v treh fazah. V prvi fazi smo preučili obstoječe stanje, in sicer: prehranjevalni program, normative, prostorske pogoje, organizacijo dela in transporta.

V drugi fazi smo preučili tri možne variante organizacije družbene prehrane, ki so v sedanjih razmerah realne in možne, in sicer: ureditev lastnega obrata družbene prehrane (1. varianta) — adaptacija in usposobitev obstoječe centralne kuhinje v Domu železarjev (2. varianta) in — dozdava, adaptacija in usposobitev obstoječih razdeljevalnic za uporabo steriliziranih gotovih jedi (3. varianta).

V tretji fazi pa smo na osnovi podatkov o predvideni opremi, velikosti prostorov, porabi energije, številu zaposlenih itd. izračunali tako investicijske stroške kot stroške poslovanja za vsako od možnih variant in jih primerjali med seboj.

Ugotovitve analize

Na podlagi enomesečnih jedilnikov smo ugotovili, da je sedanja kakovost malic le delno ustrezna. Interni normativi, po katerih se zdaj pripravljajo malice, izhajajo iz fizioloških potreb za težko in zelo težko delo, v Železarni Ravne pa je večina delovnih mest uvrščena med srednje težka in lahka fizična dela (izjema je le 0,6% delavcev, ki opravljajo zunanja težka fizična dela). Posledica tega je, da je količina hranilnih snovi pri toplih malicah v celoti presežena, pri hladnih malicah pa v pretežni meri. Zaskrbljujoča je predvsem prevelika uporaba maščob, kar lahko nega-

bavlja, skladišči, pripravljajo in toplotno obdeluje živila po klasičnem načinu, bi bilo treba adaptirati ter primerno urediti transport in način razdeljevanja hrane.

Vse obstoječe razdeljevalnice bi morali adaptirati in usposobiti za samostojno ogrevanje industrijsko pripravljenih steriliziranih gotovih jedi in za pripravo svežih dodatkov. To pomeni, da centralne kuhinje in transporta pripravljanih obrokov ni. Centralno skladišče in upravo pa je potrebno zagotoviti pri eni od večjih jedilnic.

Primerjava med variantami

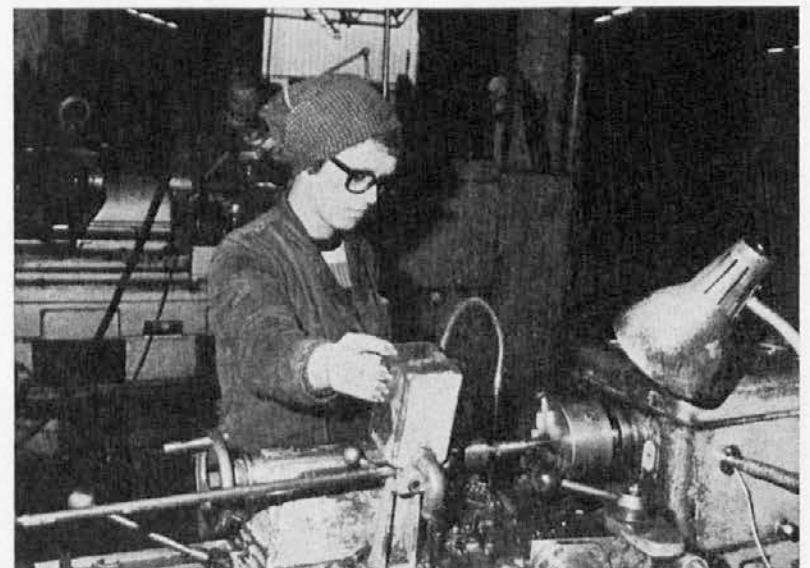
Prvi dve varianti sta povezani s transportom gotovih jedi, s katerim le težko zagotovimo neoporečno kakovost hrane. Tej pomanjkljivosti se izogne tretja varianta, ki zagotavlja higiensko neoporečen obrok. Poleg tega so v jedilnikih v tretji varianti neodvisni od sezonske ponudbe živil, ki v prvih dveh variantah omejuje pestrost. Pomanjkljivost uporabe izključno steriliziranih gotovih jedi pa je ta, da dajejo ti obroki občutek enoličnosti in da bi bili zaradi prehranske vrednosti in prehrabnih navad abonentov potrebni dodatki iz sveže pripravljanih živil. Ker sedanji asortiman steriliziranih gotovih jedi ni prilagojen našim prehrabnim navadam, bi ga morali prej preizkusiti med abonentni.

Čeprav je s prehrabnega vidika varianta kombinacije steriliziranih jedi s sveže pripravljanimi dodatki dokaj ugodna, pa moramo opozoriti, da ta sistem še ni dovolj preizkušen prav v obratih z veliko zmogljivostjo.

Analizirane variante bi se razlikovale tako glede na višino investicijskih stroškov za zgradbo, premo in ureditev transporta kot glede na višino stroškov poslovanja.

Primerjava investicijskih stroškov in stroškov poslovanja med različnimi variantami.

Variante	Investicijski stroški din	Stroški poslovanja na en obrok din
1.	7.383.809	13,66
2.	3.395.163	13,22
3.	5.723.346	17,34

V TRO

Najbolj ugodna bi bila druga varianta, ker bi za adaptacijo in ureditev prostora, za dopolnitev opreme in ureditev transporta potrebovali za polovico manj sredstev kot za postavitve lastnega novega centralnega obrata. Prav tako bi bili po tej varianti najnižji stroški poslovanja. V primerjavi s prvo varianto bi bili le-ti nižji zaradi nižjih režijskih stroškov upravljanja. Pri tretji varianti pa bi bili stroški poslovanja zelo visoki zaradi visokih nabavnih stroškov industrijsko pripravljenih gotovih jedi.

Predlog

Kljub številnim prednostim s prehransko tehnološkega vidika je tretja varianta žal tako draga, da

predlagamo za realizacijo drugo varianto. Pri tem je treba izdelati prehranjevalni program z ustreznimi jedilniki in upoštevati vsa priporočila v zvezi s prostorom, opremo, transportom in organizacijo dela, ki so navedena v nalogi.

Druga varianta bi bila bolj upravičena tudi s širšega družbenega vidika, saj bi z gradnjo lastnega centralnega obrata družbene prehrane ostale neizkoriščene obstoječe zmogljivosti v kuhinji v Domu železarjev.

Razvoj družbene prehrane gre v smeri industrijske oskrbe z zamrznjeno hrano, kar bo v Sloveniji verjetno možno šele čez nekaj let. Za to prehodno obdobje pa bi bila tudi druga varianta zaradi najnižjih investicijskih stroškov najbolj racionalna.

KANDIDATNA LISTA — POGLAVITNA NALOGA

Akcija dosledne samoupravne preobrazbe naše delovne organizacije se je končno le pričela. Novi koncept je osvojen, do konca leta pa nas čaka še mnogo dela. Po zadanem programu izvedbe reorganizacije samoupravne organiziranosti Železarni Ravne v več novih temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti moramo konec junija ali vsaj v začetku julija razpisati volitve. Do takrat je treba opraviti tudi odgovorno nalogo izvedbe predkandidacijskih in kandidacijskih postopkov.

Volitve v samoupravne organe TOZD naj bi izvedli zadnje dni avgusta. Vemo pa, da se v obdobju počitniškega mrtvila v juliju in avgustu ne da veliko storiti. Pred sindikalnimi aktivisti je tako zares težka in odgovorna naloga. Lahko mirno rečemo, da ena najpomembnejših — po mojem mnenju pa sploh najpomembnejša — in ima lahko tako vsak premalo resen in kampanjski pristop resne posledice za nadaljnji razvoj in uveljavljanje delegatskih odnosov v TOZD in drugih šir-

ših samoupravnih asociacijah ter v povezovanju navzven.

Bežna analiza predvolilnih postopkov ob zadnjih volitvah delegatov za delegacije samoupravnih interesnih skupnosti in dobljenih rezultatov daje marsikje izredno negativno sliko. Nesporno so tedanjemu pristopu v prvi vrsti botrovali bolj objektivni kot subjektivni vzroki. Verjetno lahko tudi pomanjkanje določenih izkušenj ter nedorečenost smeric in stališč štejememo med objektivne okoliščine. Preteklo obdobje pa nas je nemara le nekaj naučilo.

Celoten postopek vsebuje praviloma tri faze: preidentifikacija, evidentiranje in končno oblikovanje kandidatne liste, ki jo potrdimo na zboru delovnih ljudi. Preden rečemo karkoli drugega, je treba poudariti in si zapomniti, da bomo imeli letos dvoje volitev. Torej navidezno dve popolnoma ločeni akciji, kar pa ne velja za evidentiranje oziroma za kandidiranje.

Najprej moramo, kot že rečeno, do glavnih dopustniških mesecev

DAN BORCA SE NE PRENAŠA NA 5. JULIJ

Republiški sekretariat za delo je v zvezi z letnim koledarjem OZD o razporeditvi delovnega časa za leto 1976 po uskladitvi z Republiškim svetom zveze sindikatov Slovenije in Gospodarsko zbornico Slovenije za praznovanje 4. julija izdal naslednje pojasnilo:

»Obveščamo vse temeljne in druge organizacije združenega dela, da se državni praznik 4. julij, dan borca, ki pade letos na nedeljo, ne prenaša na prvi naslednji delavnik, to je na ponedeljek 5. julija, ker zakon o praznikih SFRJ (Uradni list SFRJ 6/73) izrecno določa, da se četrti julij praznuje samo en dan, in sicer samo na koledarski dan.«

Odbor za oblikovanje OD je preučil to obvestilo in ugotovil, da ga moramo upoštevati. Zaradi tega odbor popravlja koledar prostih dni na ta način, da je

5. julij 1976 v železarni Ravne delovni dan

Do napake pri razporedu prostih dni, kot je navedeno v koledarju prostih dni za leto 1976, je prišlo zato, ker se v vseh koledarjih navaja, da se 4. julij v letu 1976 prenaša na ponedeljek 5. julija in ker je sekretariat za delo izdal pojasnilo šele v letu 1976, koledar prostih dni v železarni Ravne pa je bil potrjen in natiskan še v letu 1975.

Istočasno je odbor za oblikovanje OD obravnaval obračun nadomestila OD za 4. julij in ugotovil, da se za 4. julij ne sme obračunati nadomestilo OD, ker pade državni praznik na nedeljo in se ne prenaša na naslednji delovni dan. Število plačanih ur se z navedeno spremembo ne spremeni.

Iz istih razlogov je 4. julij v sistemu IV. izmene normalni delovni dan brez dodatka 50% za delo v podaljšanem delovnem času.

Glede obračuna prazničnega dodatka na dan 4. julija je v sindikalni listi 1976 določeno takole:

»Dodatek za delo na dan nedelje in dodatek za delo na dan državnega praznika se med seboj izključujeta. V tem primeru gre delavcu tisti dodatek, ki je višji.«

4. julij se bo torej obračunal s 75% prazničnim dodatkom, ki je višji kot 50% nedeljski dodatek.

Filip Rožanc,
vodja službe za sistem OD

imeti izdelane kandidatne liste za delegate delavskih svetov v temeljnih organizacijah oziroma delovnih skupnostih in listo kandidatov za druge organe na tej osnovni ravni. Takoj po volitvah v septembru pa je treba izdelati kandidatno listo za delegate organov na ravni delovne organizacije, SOZD, delegacije samoupravnih interesnih in družbenopolitičnih skupnosti ipd.

Kot vidimo, je tega kar precej. Treba bo angažirati neprimerno več delavcev kot doslej in ravno zaradi tega naloga sploh ni lahka. Tega se vsi zavedamo, kljub temu pa je vsakršen resigniran pristop, ki ga nekateri sindikalni funkcionarji že kažejo, nesprejemljiv. Verjetno bo postopek lažji v tistih obratih ali drugih organizacijskih enotah, ki se bodo v kompletni sestavi preoblikovale v novo samoupravno enoto. Malo drugače in težje bo tam, kjer se bodo formirale nove samoupravne celote, TOZD oziroma DSSS, iz do sedaj nepovezanih delov, zajetih v različnih osnovnih organizacijah sindikata. Na primer na komercialnem področju s sedaj ločenimi enotami, kot: prodaje, nabave itd. V takem primeru bodo izvršni odbori večjih osnovnih organizacij morali složno pristopiti k delu. Idealno bi seveda bilo, če bi se skladno z novo načrtovano samoupravno organiziranostjo takoj ustrezno reorganiziral tudi sindikat. V vsakem primeru pa je pri izvedbi predvolilnih postopkov ustrezno prilagajanje ali

fleksibilnost vsekakor nujno potrebna.

O strukturi članstva na kandidatni listi najbrž ni treba posebej govoriti. Potrebno in pomembno pa je tudi, glede na to, da nas čakajo dvojne volitve, paziti na to, da ustrezne, najbolj primerne kandidate kolikor toliko enakomerno porazdelimo na različnih listah. Ne sme se nam zgoditi, da bi vse družbenopolitično bolj angažirane delavce izvolili izključno v organe TOZD, v druge organe pa to, kar bi pač ostalo, in tudi ne obratno. Velja naj tudi pravilo, naj en delavec ne bo izvoljen v več kot dva organska hkrati (npr. odbor delavske kontrole — delegacija za zdravstvo). Delavec ne siliti na področje, ki jih ne zanima, kjer delavec ne bo mogel aktivno delovati ali pa mu bo delovanje v breme.

Vemo, da so težave bile in bodo. Znano pa je tudi, da imamo pogosto pred očmi le ene in iste delavce, ki se funkcij kar ne morejo znebiti. Sprejemajo jih le zaradi lepšega ali ker pač ne znajo reči ne. Ob tem pa imamo ljude, zlasti mlade pa tudi stare, ki si na tihem želijo, da bi bili kje vključeni. Navsezadnje pa je to le neko zaupanje in čast, in bi se ti delavci tudi neprimerno bolj angažirali. Normalno je seveda, da se vsakdo, zlasti pa še začetniki funkcij brani, se pusti malo prositi in prepričevati, da ga ne bi sodelavci imeli za stremuha. Treba je torej najti pot do človeka, do vsakega, ne samo do tistega,

Najnovjša panorama

ki je po delovni disciplini in delovnih uspehih in nasploh najboljše. Ljudje smo različni in takih brez slabih lastnosti ni. Tako torej sploh ni napačno, če sindikalni aktivist pri izdelavi predloga evidentne ali kandidatne liste pristopi tudi k tistem delavcu, ki je mogoče navidezno večernega, kritizer ali podobno. Ko bo tak delavec v nekem organu, bo z marsičem bolje seznanjen, na marsikaj bo začel popolnoma

drugače gledati in drugače reagirati, kot je do sedaj. Samoupravljanje bo začel sprejemati kot resnično stvar vseh članov delovne skupnosti.

Naj na koncu še enkrat poudarimo, da je treba oblikovanju kandidatne liste posvetiti res vso pozornost. Kakršne predstavnike bomo izbrali, takšne bomo imeli in takšno bo tudi naše bodoče samoupravljanje.

Janko Dežman

področju. Enako dolgo je tudi opravljal in še opravlja pomembne funkcije v krajevnih, občinskih in republiških kulturnih združenjih.

Uspešno vodi pevski zbor »Šentanelski pavri«, ki je z izvirnim podajanjem koroške ljudske pesmi vzbudil tudi pozornost širše slovenske javnosti.

Enako uspešen je tudi kot igralec — amater, kjer je ustvaril vrsto uspešnih likov. Zadnji čas pa je uveljavil tudi svojo literarno nadarjenost (izpričano v mnogih prispevkih v Koroškem fužinarju), saj je npr. Prežihovo novelo Pot na klop sam dramatisiral in jo tudi uspešno odigral.

Tomo Vevar je že 30 let aktiven telesno kulturni delavec. Leta 1946 je začel kot telovadec v domačem društvu v Mežici. V času šolanja je tekmoval v orodni telovadbi, ki ji je ostal zvest kot telovadec oz. vadiatelj in funkcionar do danes.

Bil je voditelj skoraj vseh oddelkov pri TVD Partizan Mežica ter občinske vrste orodnih telovadcev. Kot trener in igralec je bil aktiven tudi v odbojškem klubu ter je odbojškarski in smučarski sodnik. Prav tako je plavalni učitelj, nekoč pa je tudi sam aktivno tekmoval v plavanju. Ker je tudi učitelj telovadbe na rudarskem šolskem centru, lahko rečemo, da je aktivno sodeloval pri športni vzgoji vseh povojnih generacij mežiških športnikov.

M. K.

kot v fazi spremljanja in evidentiranja te materialne proizvodnje in na drugih področjih, nastaja na milijone informacij, ki jih računalniško že obdelujemo.

2. Obdelava naročil kupcev

Tako kot se začne proizvodni proces z naročili kupcev, ker ne proizvajamo na zalogo, temveč v glavnem za že znane kupce, je tudi računalniška obdelava zastavljena tako, da lahko daje informacije, ki so potrebne pri odločanju za sprejem in pogoje sprejema naročila, spremljanje proizvodnje in finančnih rezultatov proizvodnje.

Organizacija obdelave naročil kupcev je zgrajena tako, da lahko dobijo uporabniki teh obdelav pregleda o stanju sprejetih in odprtih naročil kupcev po:

- kupcih,
- izdelkih,
- terminih.

Pri vseh teh pregledih so zajeti vsi pomembni podatki, kot so količina, vrednost, ekonomski efekt naročil itd.

Obdelava naročil je mesečna ali po potrebi, uvedena je za vse proizvodne obrate, dopolniti bi jo bilo treba le z evidenco internega naročanja.

3. Izdajanje delovne in primopredajne dokumentacije

Ta obdelava je središče računalniške obdelave v železarni. Z njo ustvarimo datoteko delovnih nalogov, na podlagi katere zasledujemo potek proizvodnje. S povratnimi informacijami o dvigu materiala, izvršenih delovnih operacijah in dobavi polizdelkov in izdelkov na predvideno skladišče, poročilih o neuspeli proizvodnji, ugotavljamo stanje gotove, nedokončane in neuspele proizvodnje, posredno pa tudi stanje zaloga materiala in polizdelkov.

Na podlagi informacij o stanju proizvodnje (informacija je zaenkrat še mesečna) izdelajo strokovne službe analize o uspešnosti proizvodnje glede na druge kazalce, npr. planirano proizvodnjo, dejanske stroške itd.

Računalniško izdajanje delovne dokumentacije omogoča povezavo med sprejetim naročilom in delovnim nalogo, kar bo še posebej pomembno, ko bomo imeli uvedene terminalne obdelave. Takrat bo mogoče s pomočjo terminala dobiti v realnem času npr.

posveča bolnikom in invalidom. Aktivno sodeluje pri sprejemanju samoupravnih aktov, posebno, kjer gre za zaščito delavcev.

Več kot deset let dela že tudi v krajevni skupnosti. Pod njegovim vodstvom je bila komisija za socialne zadeve ena najbolj aktivnih. Redno je zasledoval, ali gmotno najbolj ogroženi občani prejema družbeno denarno pomoč in ali ima ta zaželeni učinek. Vseh akcij za socialne podpirance se je tudi sam udeleževal. Je tudi vodja delegacije SIS za socialno skrbstvo, pokojninsko in invalidsko zavarovanje, KS, kjer kaže enako zavzet in human odnos do dela kot povsod, kjer je vključen.

Mitja Šipek, diplomirani inženir, že dolga leta nesebično in požrtvovalno dela na kulturnem

AVTOMATSKA OBDELAVA PODATKOV V ŽELEZARNI

Realizacija zastavljenega koncepta

Ko se na ta ali oni način srečujemo z avtomatsko obdelavo podatkov, je prav, da se podrobneje seznanimo z realizacijo koncepta, ki ga je sprejela komisija za avtomatsko obdelavo podatkov in obenem zadolžila službo za AOP in druge strokovne službe, da ga realizira.

Realizacija postavljenega koncepta vsebuje:

1. Ustvarjanje baze podatkov

V bazi podatkov kot izhodišču računalniškega informacijskega sistema razpolagamo trenutno z naslednjo količino podatkov:

— Za 55.000 naših izdelkov in 15.000 nabavljenih materialov razpolagamo s sistematično zbranimi podatki, ki jih lahko računalniško obdelamo po različnih kriterijih, kot npr., količino količino nekega izdelka določene dimenzije in kvalitete smo proizvedli ali nabavili v določenem časovnem obdobju itd.

— Navedeno število izdelkov in materialov je povezano v 51.000 sestavnic, za katere obstajajo zbrani podatki.

— Da izdelamo označeno število izdelkov, je potrebno opraviti 480.000 delovnih operacij na 600 delovnih mestih.

— Kupci imajo z železarno sklenjenih 7.321 pogodb z 31.333 pozicijami. O tem številu pogodb in pozicij razpolagamo s količinski-

mi podatki naročil, kateri kupci imajo ta naročila, v kolikšni količini, katere izdelke, v kakšnih terminih, v kolikšni vrednosti itd.

— Na podlagi sprejetih in neizdobljenih naročil imamo odprtih 14.000 delovnih nalogov.

— Prek 3.000 kupcev ima poslovne odnose z železarno.

— Obstajajo zbrani matični podatki za 4.500 zaposlenih.

— Razpolagamo s podatki o vseh 17.000 osnovnih sredstvih, itd.

Pri vsakodnevnih opravilih, tako v fazi materialne proizvodnje

To bo jabolk

PREDSTAVLJAMO OBČINSKE NAGRAJENCE

(Nadaljevanje s 1. strani)

kojite lansko jesen komercialni direktor.

Kot aktiven član OF, partizan in komunist je vsa leta delal tudi v družbenopolitičnih organizacijah. Zdaj je predsednik krajevnega odbora ZKB NOV Ravne, član občinskega komiteja ZKS, član predsedstva konference SZDL Ravne. Je nosilec treh odlikovanj.

Tovariša Florjančiča je zmeraj odlikovala skromnost, sposobnost za stik s preprostimi ljudmi ter stalna pripravljenost za izvajanje kakršnihkoli družbenopolitičnih akcij.

Tone Golčer, profesor biologije in ravnatelj gimnazije, se je takoj po končanem študiju zaposlil na Ravnah. Njegovo delo je vseskozi obsegalo naslednja področja:

— kot biolog se je uveljavil z uvajanjem novih oblik in metod poučevanja biologije, zadnja leta pa je uspešen tudi kot pisec učbenikov za srednje šole iz svoje stroke;

— kot ravnatelj gimnazije je med prvimi v republici oskrbel materialne pogoje za to, da je ta šola prešla na sodoben kabinetni način poučevanja;

— ves ta čas je opravljal vrsto pomembnih strokovnih in političnih funkcij v kraju, občini, regiji in republici.

Za svoje pedagoško delo je prejel Zagarjevo nagrado.

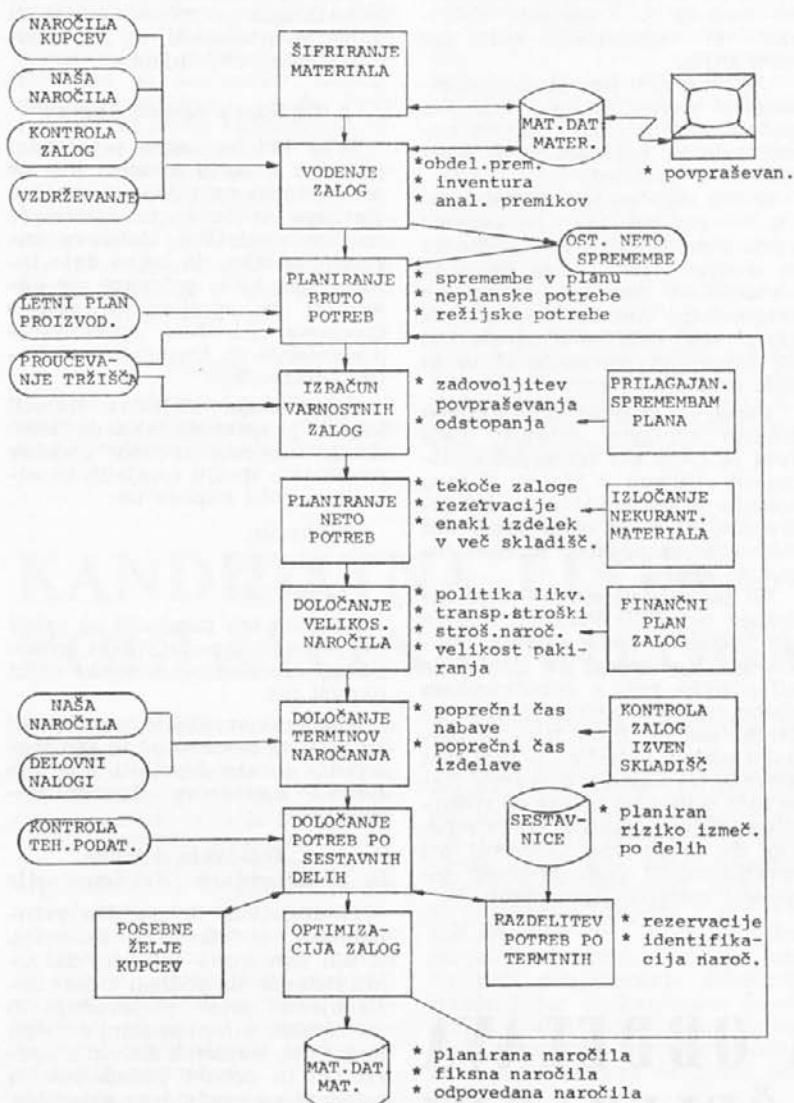
Jože Logar, direktor obrata za kooperacijo Gozdarstvo Ravne, že dvajset let vodi ta obrat. Poseben uspeh je dosegel pri izgradnji gozdnih cest na našem območju. Te so povezale skoraj vsakega, najbolj odmaknjena kmeta z dolinskimi središči, omogočile pa tudi »dolincem« dostop do vseh naravnih lepot naših hribov.

Tovariš Logar je veliko skrb posvečal tudi razvoju delavske samouprave in odnosu do kmetov. Ob pripojitvi kmetov h gozdarstvu l. 1963 si je posebno prizadeval za pomoč kmetom ter na območju GG Slovenj Gradec prvi organiziral kredite za pospeševanje kmetijstva. Kot vodilni delavec je vsa leta prispeval k dobremu poslovanju in razvoju gozdarstva.

Je dolgoletni član ZK ter ves čas aktiven družbenopolitičen delavec s funkcijami na krajevni, občinski in medobčinski ravni.

Milojko Milinković, se je kot invalid z vso požrtvovalnostjo vključil v delo samoupravnih organov železarne, sindikata ter v skupnosti zdravstvenega zavarovanja. Kot dolgoletni član oziroma predsednik komisije za socialna vprašanja skrbi za socialno ogrožene delavce, posebno skrb pa

PODROČJA MATERIALNEGA POSLOVANJA

informacijo o tem, na kateri delovni operaciji se nahaja neka pozicija kupčevega naročila (tj. naročen izdelek), ki jo kupec urgira, itd.

Pri tem sistemu izdajanja dokumentacije je še posebno pomembno, da na ta način zmanjšamo povratne informacije, ki so ozko grlo računalniških obdelav, na minimum, ker povratno javljamo samo neki »ključ« za povezavo in količinske podatke. Matične podatke dobimo iz banke podatkov. Na računalniško izdani delovni in primopredajni dokumentaciji sloni cela vrsta obdelav v zvezi s pregledi obstoječe tehnologije, potrebnega vložka za sprejeta naročila, pregledi o grobi zasedbi kapacitet itd., ki jih priprave dela že uporabljajo. Z uvedbo obdelav za napovedovanje potrebnega materiala in zasedenosti kapacitet pa bodo računalniško izdani delovni nalogi nujnost. V večini proizvodnih obratov, razen v kovačnici, topilnici in kalilnici, teče in se evidentira proizvodnja na podlagi računalniško izdanih delovnih nalogov.

4. Materialno poslovanje

je obdelava, ki je najprej zaživila v železarni. Sem prištevamo vso evidenco v zvezi s nabavljenim materialom, polizdelki in gotovimi izdelki. Predstavlja zelo kompleksen in zamočan problem z veliko zunanjih vplivov. S stališča ekonomike podjetja pa je to področje zelo zanimivo, ker je v zalozah vezana velika količina finančnih

sredstev. Uspešno reševanje gospodarjenja z materialom pomeni tudi že v večini primerov uspešno celotno finančno poslovanje. Kako pestra je problematika materialnega poslovanja in kaj vse je treba rešiti, da pridemo do optimizacije zaloz kot končnega cilja, je prikazano na shemi.

Računalniška obdelava materialnega poslovanja je v železarni močno zastopana. Lahko pa trdim, da ni dovolj močno izkoriščena za izboljšanje poslovanja. Strojovne službe jo vse preveč uporabljajo za razne evidencije, manj pa je bilo poslovno storjenega.

5. Izdelava planskih kalkulacij

izhaja iz predpisane tehnologije planskih cen stroškovnih mest in nabavljene materiala. Je izredno pomembna obdelava ne samo s stališča evidenc proizvodnje, temveč predvsem kot pripomoček za prodajne odločitve, medsebojno poslovno kontaktiranje med TOZD ter skupnega kalkuliranja stroškov vseh TOZD zaradi uspešnega nastopa na domačem in inozemskem trgu.

6. Fakturiranje, realizacija in saldakonti kupcev

Obdelave predstavljajo pomembne poslovne informacije, ker je na podlagi njih mogoče dovolj zanesljivo sklepati o uspešnosti ali neuspešnosti poslovanja za določeno časovno obdobje. Izdelana je tako, da je zagotovljena evidenca po sedanjih in bodočih

TOZD. Bistvo teh obdelav je, da vsakodnevno ugotavljamo uspešnost prodaje, dotok denarja, stanje kupcev, višino terjatev in vidimo druge evidencije, ki jih predpisuje kontni plan, družbeni organi in tiste, ki izhajajo iz dodatnih potreb TOZD.

S stališča operativne izvedbe finančne evidencije po novih TOZD bo lahko samo računalniška obdelava rešila ta problem brez večjega števila dodatne delovne sile in obnem vsebinsko na višjem nivoju.

7. Obdelave neuspele proizvodnje

dajejo velike možnosti za analize vzrokov nastanka neuspele proizvodnje in s tem možnosti za odpravo pomanjkljivosti. Predvsem v zadnjem obdobju, ko se je močnejše pojavil problem neuspele proizvodnje, morajo biti ta poročila bogat pripomoček za odpravo vzrokov povečane neuspele proizvodnje.

Za ugotavljanje kvalitete in nivoja kvalitete izdelkov železarn obstaja veliko število programov, ki na podlagi zbranih podatkov dajejo potrebne informacije. Res je, da se teh obdelav strokovnjaki že poslužujejo, res pa je tudi, da se jih premalo in preozek krog.

8. Ostalih obdelav, kot so **personalna evidenca, obračun OD, evidenca osnovnih sredstev** itd. ne bom obdeloval. Označim naj samo, da te obdelave obstajajo, da ne bi bile dosegljive v takem obsegu in taki kvaliteti brez računalniške obdelave, pa čeprav bi podvojili število zaposlenih na teh delovnih mestih.

S temi področji obdelav je bil v glavnem realiziran zastavljen koncept. S člankom pa sem želel na grobo vsebinsko seznaniti tudi pristojne delavce, s katerimi obdelavami razpolagamo in kaj vse lahko od računalniških obdelav v tem času pričakujemo.

Edo Javornik, dipl. oec.

DOBRODOŠLI NA RAVNAH

Pod tem geslom so se mladi iz slovenskih železarn 29. maja že šestič zbrali — drugič na Ravnah.

GOSTJE IZ VARVARINA

Sredi popoldneva je 5. maja 1976 na Ravne pripeljal vlak 70 gostov iz 800 km oddaljene občine Varvarin. Pred Namo so jih naši svesčano in bratsko sprejeli. V pozdrav jim je zaigrala godba, Ivan Prisljan, predsednik SZDL naše občine, pa jim je toplo zaželel dobrodoščilo.

Razen uradnih delegacij so vse druge goste sprejeli na svoje domove tisti zavedni Slovenci, ki so jih med okupacijo izselili v Srbijo, med drugim največ v Varvarin.

Slovenci in Srbi — dva naroda, ki sta med vojno pomagala drug drugemu, sta pred desetletji zasejala tovarištvo in bratstvo, ki se je ohranilo do današnjih dni, in mlajše generacije so vzgajali tako, da bodo znale utrjevati to bratstvo in enotnost med narodi Jugoslavije.

Naslednji dan so naši pripravili gostom piknik v dolini Tople, zadnji dan njihovega obiska pa so jih popeljali na ogled železarn, tehničnega muzeja, študijske knjižnice, likovnega salona in DTK.

Opoldne 7. maja so se gostje poslovili na železniških postajah na Ravnah in Prevaljah. Ko so se kolesa zavrtela na tirih, so si z gostitelji poslednjič pomahali v slovo. Vedeli so, da bosta med njimi spet čas in kilometrska razdalja, a vedeli so tudi, da to ne more okrniti njihovega prijateljstva, ne izbrisati iz spomina tistih težkih dni okupacije, ko so Srbi z odprtim srcem sprejeli naše; ne tega srečanja, ki je potekalo sproščeno in tovariško na naši svobodni zemlji.

Čeprav je bilo že doslej čutiti kar dobro sodelovanje med mladinskimi organizacijami v slovenskih železarnah, vendar je bilo sodelovanje omejeno le na ožji krog predstavnikov mladih iz SZ.

Namen srečanja je bil, da se mladi vsaj za hip razbremenijo delovnih naporov ter da pozabijo na resnost in odgovornost pri opravljanju svojih funkcij, ki jih ni malo.

Vsi mladi (bilo jih je okoli 400), bolj ali manj poznajo delo v težki industriji, zato jim naši niso pokazali tovarne od znotraj, marveč so si ogledali znamenitosti, ki poleg jeklarstva karakterizirajo naš del slovenske Koroške. Mladi so si ogledali tehnični muzej, študijsko knjižnico, likovni salon in od tam krenili na Prežihovino. Na Naravskih ledinah so se pomerili v športu, zvečer pa so zaplesali v Domu železarjev.

Lep je bil ta dan, preživet daleč od tovarniškega dima, umazanije in ropota. Vzdušje pa tako sproščeno in pristrčno, kot ga nemara znajo ustvariti samo mladi. Poglabila so se prijateljstva, ki so vzklija že pred šestimi leti na prvem majskem srečanju, nastajala pa so tudi nova. Ob slovesu so si obljubili dobro sodelovanje na vseh področjih mladinskih aktivnosti. Verjemimo, da obljube niso bile fraza, kajti mladi se zavedajo, da jih delo povezuje, enoti in dviga.

r. a.

MODROST NARODOV

Če pride usoda, je zdravnik norec.

Perzija

Kdor zmeraj bulji v zvezde, bo kmalu ležal na nosu.

Škotska

Na bajonete se da nasloniti, ne pa na njih sedeti.

Španija

Bosi naj ne sejejo trnja!

Holandija

Delaj kot suženj, jej kot lord!

Albanija

r. a.

PRAZNIK MLADIH

Praznovanje »dneva mladosti« je letos v naši občini sovpadlo s 35-letnico napada na Jugoslavijo ter 30. obletnico izročitve prve mladinske štafetne palice tovarišu Titu. Praznovanje so organizirale mladinske organizacije pod vodstvom OK ZSMS s pomočjo kulturno prosvetnih organizacij in drugih DPO v občini.

Osrednja občinska proslava in srečanje mladine, borcev, pripadnikov JLA, brigadirjev veteranov, mladih tabornikov ter telesno-kulturnih organizacij in društev je bilo 22. maja na prevaljskem stadionu. Prispevek k proslavi so dali godbeniki s Prevalja, šolski mešani pevski zbor, recitatorji in drugi, športniki pa so izvedli tekmovalno v nogometu, košarki in drugih igrah. O pomenu praznika in mladine v razvijanju samoupravnih socialističnih odnosov in mirnega sožitja vsega sveta je govoril predsednik OK ZSMS tovariš Stojan Gerdej.

Posebna pozornost je bila posvečena mladim brigadirjem udarnikom iz koroške regije, ki so sodelovali na mladinski delovni akciji »Suha krajina 75«, katerim je ob tej priložnosti bilo izročeno udarniško odličje. Udarniške značke so prejeli:

Silvo Ambrož, Beno Breznik, Alfonz Drevensček, Vinko Glavica, Alojz Hiter, Alojz Kocl, Jožica Knez, Franc Podržavnik, Janez Rupnik, Peter Vinšek in Jože Zlatar.

Najzaslužnejšim mladim družbenopolitičnim delavcem iz občine so bila za zasluge pri delu v mladinskih in drugih organizacijah kakor tudi za delovanje v samoupravnih organih podeljena posebna priznanja. Prejeli so jih: Jože Jurak, Rudi Kališnik, Dani Kret in Dani Šipek. Posebna plaketa mentorja mladim tabornikom na Ravnah je bila podeljena Francu Čivniku iz železarne. Ob tej priložnosti je bilo v vrste enot teritorialne obrambe sprejetih prek 100 mladincev in mladink prostovoljcev do 18. leta starosti, ki so ob tej priložnosti dali svečano izjavo.

V imenu ZZB ter vseh družbenopolitičnih organizacij v občini je mladim čestital in jim spregovoril borec veteran Ivan Močnik, ki je med drugim dejal:

»Ko vas mlade, ki danes prostovoljno stopate v vrste enot teritorialne obrambe, gledam pred seboj, se mi misel povrne daleč nazaj v čas krvave II. svetovne vojne, ko so vam podobni prav tako stali pred menoj. Razlika med vami in takratnimi mladinci je predvsem v zunanjem videzu in oprepi, poleg tega pa v nalogah, ki jih imate vi in ki so jih imeli oni. Trdno sem prepričan, da ste tudi vi pripravljeni in zmožni narediti velike podvige in da ste sposobni biti v veliko korist svojim staršem, svojemu kraju in vsemu ljudstvu v naši prelepi svobodni domovini.«

K prazniku so prispevali tudi mladi iz zamejstva ter mladinska dramska skupina iz železarne. Dramska skupina »Oder '73« SPD Edinost iz Pliberka je uprizorila satirični kabaret $1 \times 1 = 1$ v Črni, na Prevaljah in Ravnah, dramska

skupina iz železarne pa Torkarjevo »Zlato mladino« na Ravnah in v Reki.

V vseh osnovnih šolah je v okviru meseca mladosti bil organiziran sprejem pionirjev v mladinske organizacije 25. maja. Samo na Ravnah je bilo v mladins-

Aktivni počitek jubilarntov dela v Poreču

Sindikat železarne Ravne je dal priznanje tridesetletnim in štiridesetletnim jubilarntom dela, s tem da jih je aprila poslal na 14-dnevno letovanje v naše znano obmorsko letovišče Poreč. Ker naj bi bil to aktiven počitek, je sindikat poskrbel tudi za enotne trenirke.

Na Hrvaškem so namenili izgradnji turističnih objektov veliko sredstev in so v okolici Poreča ob zeleni in plavi laguni zgradili velik kompleks hotelov za letoviščarje. Ti objekti se razprostirajo na dolžini več kot 10 km. Narava je tu izoblikovala nešteto zalivčkov in polotokov, ki se v obliki malih hribčkov blago spuščajo proti morju. Obala je skalnata, delno z grobim peskom, toda povsod čudovita. Voda je čista in zelenkasto modra barva morja blagodejno vpliva na oči.

Po vijugastih asfaltiranih cestah smo se pripeljali v Plavo laguno do hotela Delfin, ki je za 14 dni postal naš dom. Dva prijazna profesorja telesne vzgoje sta nam v hotelski kino dvorani razložila, kaj je aktiven počitek. Najprej je vsak od nas dobil dve vprašalni poli. Eno je bilo treba izpolniti z osebnimi podatki, drugo pa s podatki o zdravstvenem stanju ter vseh dosedanjih boleznih.

Profesor Mario, ki je vodil sestanek, nam je povedal, da ima hotel svoje zdravnike, ki nas bodo pregledali na začetku in koncu našega letovanja. S posebnimi testi bodo tudi ugotovili, v kakšnem obsegu bo potekalo naše splošno športno udejstvovanje.

Opisal nam je tudi hotel Delfin. To je trenutno največji hotel v Jugoslaviji in lahko sprejme 1450 gostov v popolno oskrbo. Ima zimski bazen z ogrevano morskovo vodo ter vse naprave za TRIM. Opremljen je s kino dvorano in več drugimi prostori, v katerih so razne prodajalne, televizijska dvorana in velike jedilnice. Razen hotelskega osebja imajo svoje zdravnike in profesorje telesne vzgoje.

Po temeljitem zdravniškem pregledu z EKG je bilo določeno, da bomo po dve uri dopoldne in dve uri popoldne trenirali pod vodstvom prof. Maria različne zvrsti športa.

Ko nam je bil razložen ves program, smo pričeli. Vsak dopoldan in popoldan je bil spored drugačen, popoldne pa je bilo po izbiri zmeraj tudi plavanje.

Kompleks hotelov ima veliko objektov za različne športe. Tako imajo prostor za balinanje, stre-

sko organizacijo sprejetih prek 450 pionirjev. Praznovanje meseca mladosti so mladi iz cele Mežiške doline zaključili s shodom na Naravskih ledinah.

Proslavi tedna mladosti 76, vsem sodelujočim, posebej pa vodstvu OK ZSMS gre vsa pohvala. To oceno je dal občinski sindikalni svet, ki po možnosti nudi vsestransko moralno in materialno pomoč mladim pri izpolnjevanju njihovih nalog.

Jurij Glavica

tako da se je vsakdo nehote razgibal ravno toliko, kolikor je bilo potrebno za izboljševanje telesne kondicije in popravljanje zdravstvenega stanja. Profesor Mario je mojstrsko ocenil nas vse, in je naredil tak program, da smo ga vsak dan vsi zmogli.

Hrana in postrežba sta bili prav dobri in smo bili postreženi enako kot inozemski gostje, ki so že pričeli prihajati v Poreč.

Tu smo se srečali s tovariši iz velikega podjetja Đuro Đaković iz Slavonskega Broda. To podjetje je že več let pošilja svoje delavce v predsezoni v hotel Delfin na rekreacijski dopust in je s tem doseglo že velike uspehe. Tu se vsakdo precej spremeni v dobrem pomenu besede. Profesorji telesne vzgoje vsem pri praktični vadbi dokažejo, kako pomemben je »zdrav duh v zdravem telesu«.

Lahko trdim, da podjetje, ki svoje delavce pošilja na takšen aktiven rekreativni dopust, ne vložijo svojih sredstev zastonj, temveč se mu verjetno večkrat poplačajo.

Ljudje se s takega dopusta vrnejo čili in bolj zdravi ter so bogateni z dodatnim znanjem. Đuro Đaković, ki ima okoli 12.000 delavcev, jih v zelo močnih skupinah pošilja na tak dopust pred sezono in po njej, ko so močno znižane cene. Zato bi bilo tudi v železarni treba pomisliti, kako bi razširili število delavcev, ki bi jim tak počitek zelo koristil, posebno tistim iz jeklarne, livarne, kovačnice in valjarne, to je iz težkih obratov, pa tudi drugim.

Na koncu dopusta smo bili vsi ponovno zdravniško pregledani in testi so pokazali vidna izboljšanja zdravstvenega stanja.

Po povratku na Ravne smo imeli pomenek s predstavniki sindikata in smo ugotovili upravičenost takšne aktivne rekreacije, ki naj bi se razširila tudi na mlajše sodelavce.

Vsi jubilarnti dela, ki smo bili v Poreču, se sindikatu in železarni prav prisrčno zahvaljujemo.

Boris Florjančič

Vsi zadovoljni

NAJVEČJA SOCIALNA RAZLIKA

V naši delovni organizaciji in še marsikje je že dalj časa ustavljeno vsako dodatno zaposlovanje. Kaže, da bo še dolgo tako. Govorimo, da se morajo večji gospodarski uspehi doseči ne na podlagi dodatnega zaposlovanja, temveč osvajanja nove tehnologije, boljše organizacije dela itd., in v splošnem je na prvi pogled tako tudi v celoti in čisto pravilno.

Vemo, da morajo osebni dohodki rasti skladno s produktivnostjo dela in vsi, tudi sindikat in druge družbenopolitične organizacije, tako politiko aktivno podpirajo. Rekli smo, da je verjetno tako popolnoma pravilno, vendar smo pred dnevi, v zvezi s prej citiranim, med drugim prebrali naslednje: »...s takšnim stališčem se strinjajo vsi tisti, ki imajo zaposlitve. Pravica do dela je ustavna pravica, očitno pa je, da za vse — gledano s širšega vidika — ne bo dela. Če se bo družbeni proizvod vsako leto večal za 7 odstotkov, kar velja za zgornjo mejo realnega, bo to omogočilo zaposlovanje po letni stopnji 3,5 odstotka. V vseh petih letih, po uradni planski verziji, je v vsej državi možno zaposliti 1,4 milijona ljudi — 800 tisoč na nova delovna mesta, z nadomeščanjem naravnega odliva pa okoli 550 tisoč ljudi je nezaposlenih in so tako imenovani prirastek aktivnega prebivalstva. Stroji in splošna potreba po produktivnejšem kmetijstvu bodo kot presežek odvrgli okoli 400 tisoč delavcev kmetijskega prebivalstva. Prihodnje srednjeročno plansko obdobje po vsem sodeč ne bo naklonjeno veliki zaposlenosti. Velik del domače in tako imenovane inozemske dopolnilne akumulacije je že vnaprej predviden za take investicije, za taka vlaganja, ki terjajo veliko denarja, dajejo pa malo delovnih mest. Sicer pa podatki kažejo, da samo v industriji zaenkrat 25 do 30 odstotkov

proizvodnih zmogljivosti ni izrabljenih. Tako bi z vsaj malo boljše izrabo teh kapacitet lahko zaposlili sorazmerno veliko število delavcev.

Tudi v razmeroma težavnih pogojih, ko se popravljajo stare napake, ali v sedanji situaciji, ko so se aprila neprimerno zaostri pogoji gospodarjenja, je treba skrbeti za zaposlenost. V socialistični samoupravni družbi pomeni biti brez dela največjo socialno razliko. Glede tega se združeno delo in samoupravna družba kot celota ne moreta spuščati v preprosto licitacijo: ali visoka produktivnost ali velika zaposlenost.

Seveda najbrž ni naloga ene same, pa četudi še tako velike delovne organizacije v okviru družbenopolitične skupnosti, da bi problem nezaposlenosti, na primer vračanje zdomcev, sama intenzivno reševala. Dolžna pa je vsekakor po svojih najboljših močeh solidarno prispevati, da se združujejo sredstva in ustvarjajo možnosti, da bo nezaposlenih čim manj. Lokalistična miselnost in zaprtost ter sodelovanje v okviru reševanja izključno ozko regionalnih problemov sta prav tako nesprejemljivi. Problem je seveda zelo kompleksen in težak in še težje rešljiv. Treba pa se ga je zavedati, ne pred njim zavestno zapirati oči, pa čeprav za ceno nekaj manj denarja v osebni ali skupni in nekaj več v investicijski porabi, takšni, ki bo pogojila odpravo največjih socialnih razlik.

Janko Dežman

Se prekle ne motijo

Delo in načrti krajevne skupnosti Ravne

Krajevna skupnost Ravne bo v teh dneh razdelila krajanom tiskano informacijo. V njej podaja obračun svoje dejavnosti lani ter načrte del, ki jih namerava opraviti letos sama oziroma na našem območju občinski komunalni in cestni sklad; dodan pa je še načrt srednjeročnega razvoja do leta 1980. Vse je obilno razloženo s številkami — koliko bo kakšno delo stalo, kako se bo denar stekal in od kod. Posebej natančno je povedano, za kaj gredo sredstva krajevnega samoprispevka.

LETOS NAČRTOVANJA IN ASFALTIRANJE

Od lanskih obveznosti so prenesli na letos: popravilo Titovega doma in prosvetnega doma v Kotljah ter vgraditev hidrofora na Sancah. Letos pa je treba izdelati načrte za novo osnovno šolo na Javorniku, za adaptacijo stare milice v ljudsko knjižnico, poročno dvorano in mladinski klub, pa za prepotrebno etapno urejanje grajskega parka.

Asfaltirani bosta pot ob Meži ter cesta Kotlje—Srotnek, pokrpano pa tudi cestišče v Kotljah. Poleg tega naj bi postavili tri do štiri avtobusne čakalnice.

Občinski komunalni sklad bo med drugim urejal kanalizacijo

ter asfaltiral poti in dohode do nekaterih hiš na Čečovju in glavno cesto skozi Janeče. Postavil bo streho na tržnici, nadaljeval dela pri toplovodnem omrežju, uredil pešpoti do Javornika ter pločnik od železarniške uprave do Dobje vasi. Občinski cestni sklad bo asfaltiral cesto Ravne—Strojna.

KAJ VSE NAJ BI IMELI LETA 1980

Otrokom se obetajo lepši časi. Šolarji naj bi takrat začeli hoditi v novo javno šolo. Tudi hoteljska osnovna šola bo popravljena, za 30 hoteljskih malčkov pa bo urejeno varstvo. Obljubljeno je tudi, da se bodo otroci takrat igrali na novo urejenih igriščih, se kotalkali na novem kotalkališču in kolesarili na novi stezi.

Odrasli bomo lahko kegljali na večsteznem kegljišču ter se kopali v olimpijskem letnem bazenu. Vozili bomo po asfaltiranih lokalnih cestah, hodili pa skoraj povsod po pločnikih in pešpoteh.

Javornik bo ponoči razsvetljen, prav tako drevored z gimnazijske do Janeč. Toplovodno omrežje bo zaključeno, na Ravnah pa bo 200 do 400 telefonov več, 400 novih stanovanj ter več hotelskih sob za tuje.

Da pa bo vse to res, bomo morali v teh petih letih zbrati kar 28 starih milijard dinarjev. Ob vseh teh in drugih načrtih pa bo seveda uresničljivo le tisto, za kar bomo zbrali denar.

Ta zapis je le izvleček in zato napotilo k branju »informacije«. Šele na podlagi podatkov, ki so objavljeni tam, pa je možna plodna razprava.

M. K.

KAJ VSE OBSEGA BESEDA »INFORMACIJA«

V vsakdanjem pomenu poznamo besedo »informacija« v najrazličnejših novinarskih obdelavah kot vest, novico, poročilo po radiu in televiziji. Vsaka od njih nas obvesti o nečem pomembnem ali vsaj zanimivem. Področje teh informacij je praktično neomejeno, kakor je neomejena človeška rado-vednost. Manj nas že zanima, da se veda, ki se ukvarja z novinarsko obdelavo informacij, imenuje publicistika, in da spada na široko področje sociologije, ker nam stalno sprejemanje informacij oblikuje mnenje (torej tudi javno mnenje), ostri nam merila (kriterije), s katerimi razsojamo dogajanja, pojave itn., šola nam način mišljenja ipd.

Zadnji čas pa vedno bolj pogosto srečujemo besedo »informacija« kot strokovni izraz ekonomistov in inženirjev ter strokovnjakov za računalništvo. Čeprav je osnovni pomen besede seveda enak (sporočilo, obvestilo), pa gre v tem primeru za ožji pomen **poslovne informacije**.

Poslovne informacije so podatki, na podlagi katerih morajo strokovne službe izdelati določene predloge za poslovno ukrepanje. Ker so računalniške informacije v glavnem numerične (številčne) in takšne ne morejo v javnost, jih je treba najprej obdelati v medsebojno smiselno povezane celote. Te se končno z določeno razlago prenesejo tja, kamor je treba, npr. na organe upravljanja ali poslovodne organe.

PORABA ELEKTRIKE V GOSPODINJSTVU

Z eno kilovatno uro
— se lahko brijemo eno leto,
— dve uri likamo perilo,
— tri večere gledamo TV,
— se enkrat tuširamo,
— skuhamo kosilo za štiri osebe.

»Tam so pa Prevalje!«

Prostor za šestino Ravenčanov

ALI: O NAŠIH OTROŠKIH IGRISČIH

IGRAMO SE OD ROJSTVA DO SMRTI

Nizozemski kulturolog Huizinga je leto pred začetkom druge svetovne vojske objavil znamenito knjigo z naslovom »Homo ludens« — igrajoči se človek. Raziskovanje zgodovine ga je namreč privelo do spoznanja, da so elementi igre vgrajeni v domala vse veje človeške dejavnosti, od kulture do prava, politike in celo filozofije, da o športu in vojnah ne govorimo. Seveda ni namen tega zapisa razpravljati o tem, koliko tega drži in koliko ne. Gre le za to, ali smo odrasli pripravljene priznati, da se v svojem prostem času kar precej igramo. Igramo se rekreativno nogomet, rokomet, odbojko in namizni tenis, kegljamo, ribarimo, hodimo na lov, šahiramo, kvartamo, rezbarimo, slikamo ali igramo na odru.

Vse to spodbujamo, plačujemo iz skupnega ali zasebnega žepa. Prav. Toda če je tako — ali priznamo enako pravico do iger tudi svojim otrokom? Seveda, bo kdo rekel, saj jim kupujemo igrače, žoge, postavljamo jim otroška igrišča. In ravno to je le delno res, prav tu je še veliko premalo narejenega. Predvsem pa: nikoli nam ni žal denarja za igre odraslih, medtem ko dinarje za otroške igre tehtamo precej bolj skopo.

ČASA VEČ — PROSTORA MANJ

Hrvati so izračunali, da imajo naši šoloobvezni otroci brez prostih sobot in nedelj 100 prostih dni na leto, a le dva odstotka tega časa namenijo telesni kulturi in skoraj že ni mladostnika brez takšne ali drugačne telesne nakaze. Istočasno pa je na naših cestah in tudi v naseljih vedno več avtomobilov. Otroci so s cest in poti odrinjani na zelenice. Seveda so te potem kmalu vse drugo, le zelene ne več. Gotovo si želimo med bloki zelenja in nasadov. A noben napis »ne hodi po travi« ne bo nič pomagal, dokler se otroci ne bodo imeli kje igrati.

ZABAVA, SPRETNOST, IZNAJDLJIVOST, MERJENJE MOČI

Do katerega leta se otroci igrajo, kdaj pa njihove igre preidejo v šport ali ljudsko tehniko, ni mogoče natančno reči. Res je le, da se igrajo od vrtca do konca osnovne šole, to je od treh do štirinajstih, petnajstih let. In enako res je seveda tudi, da se njihove igre razlikujejo po starostnih stopnjah.

3—6-letni malčki se najraje igrajo v peskovnikih, se gugaljo in vozijo na vrtljakih.

6—12-letni hočejo že več. Radi kaj tvegajo, se izkažejo, so drzni. V svojih igrah posnemajo romantične vzornike iz knjig in filmov. So Indijanci in kavboji, Robinzoni, Vikingi, kapitani, piloti in partizani.

12—14-letni se merijo v pravih športnih igrah po vseh pravilih. Tudi tisti, ki niso dovolj nadarjeni ali vztrajni, da bi prišli v prava pionirska moštva za nogomet ali rokomet, vseeno igrajo te

igre — in vso pravico imajo do njih.

Ker ni poklica, v katerem ne bi želeli spretnih, iznajdljivih in zdravih delavcev, ni nikoli prehitro, da začnemo otroke nevsiljivo voditi v zaželeno smer. Najlaže z igrjo in seveda s primernimi igralnimi napravami.

POVPRAŠEVANJE VEČJE OD PONUDBE

Priznajmo najprej, da so načrtovalci in graditelji modernih Raven pokazali na tem področju precej dobre volje. Vselej so no-

Tako voščijo najmlajši tovarišu Titu

vo zgrajenim stanovanjskim soseskam dodajali otroška igrišča. Ker pa jih je omejeval prostor in je bilo največkrat pretežno istočasno ustreči npr. interesantom za garaže in otrokom, so žal obstali pri dokaj preprosti shemi.

Standardno ravensko otroško igrišče namreč obsega: peskovnik, gugalnice, vrtljak in plezalno konstrukcijo. To je seveda ravno prav za najmlajšo skupino otrok, za starejši dve ne ostane nič oziroma starejši otroci kdaj uničijo tiste naprave, ki sploh niso namenjene njim.

Na srečo pripravlja naša krajevna skupnost v svojem srednjeročnem načrtu obnovo sedanjih igrišč in postavitev novih. To pa pomeni, da je zdaj pravi čas za pogovor in predloge o tej temi. Gotovo ne kdo drug kot team pedagogov, profesorjev telesne vzgoje, arhitektov in predstavnikov Društva prijateljev mladine pa bo potem izoblikoval dobre načrte.

KAJ PRIPOROČAJO PO SVETU

Malčkom poprečno nikjer ne nudijo več kot mi, le na higieno peskovnikov opozarjajo in na vsaj dvakrat letno menjavo peska. Največjo pozornost pa posvečajo srednji starostni skupini.

Naprave naj bodo preproste, da jih otroci z igrjo osmislijo in jim

dajo različne vsebine. Spodbujajo naj torej ustvarjalno domišljijo. Ker otrok te starosti najraje pleza, skače, balansira, se vrti, guga in drsi, naj tem nagnjenjem služijo tudi naprave, vselej prilagojene terenu, ki je pač na voljo za igrišče.

Kako vse se da nihati in vrteti na preprostem železnem drogu! Kaj se da početi s preprosto plezalno vrvo! Če visi na starem drevesu, je še bolje. Gredi za lovljenje ravnotežja so ravno dovolj »nevarne«, da privlačijo.

Ravenski dve naravni gradivi sta železo in les. Veliko se da narediti iz njih: stara rogovilasta drevesa, olupljena in čvrsto vgrajena, so imenitna za plezanje, leseni čoki za preskakovanje, majhne brunarice med grmičjem in palisadne stene enako dobro predstavljajo divji zahod kot partizansko taborišče. Iz železnih konstrukcij mimogrede nastanejo shematična ogrodja ladij ali letal. Potem pa letvičasti oboki, predori, drsnice in kdove, kaj še vse. Bolj ko bo domiselno in pisano, od igrišča do igrišča drugačno, bolj bo vabljivo.

Menda je pri tem še edini pogoj varnost ter z nevsiljivimi oblikami in barvami ponujena estetska vzgoja. Pravijo, da ni terena, ki ga ne bi bilo mogoče preurediti v igrišče. Če nam na Ravnah primanjkuje ravnine, pa pojdemo na pobočja! Še zmeraj je bolje

imeti urejena igrišča na njih kot odlagališča smeti.

Z ZAUPANJEM V NAČRTOVANJE PRIHODNOSTI

Vsega je danes med nami: od pravega kulta otrok po nekaterih družinah, do prepuščanja cesti pri drugih. Razen šole je tudi veliko družbene skrbi zanje. Zato preprosto ni mogoče, da bi besede, kako je v mladih naša prihodnost, ne bile mišljene resno. Ni mogoče, da bi za igre odraslih namenjali več denarja kot za igre otrok — ene šestine prebivalcev. Socialistični »homo ludens« mora biti bolj pravičen od vseh dosedanjih.

Dovolj imamo strokovnjakov za te stvari. Tudi denar bo (tako kaže »informacija krajevne skupnosti Ravne«) na voljo. Torej bodo tudi nova, lepša in prostornejša otroška igrišča.

Preveč mračna je namreč domneva tistih strokovnjakov, ki pravijo, da mladostniki, izživljajoči se po gostlinah, ob igralnih avtomatih in po cestah, nikakor niso že po naravi izgubljeni, ampak da s takimi lažnimi igrami na srečo samo brezuspešno nadomeščajo tisto, za kar so bili prikrajšani kot otroci — sproščeno, veselo, ustvarjalno in pisano brezskrbno otroško igro.

Toda mladi in prostori zanje so že druga tema, ki pride na vrsto kdaj drugič.

Marjan Kolar

DELO KOMISIJE ZA SOCIALNA VPRAŠANJA PRI SVETU SINDIKATA

Komisija za socialna vprašanja pri svetu sindikata je tudi letos obravnavala brezplačno letovanje socialno šibkih članov kolektiva oziroma njihovih družin. Odbor za splošne zadeve je odobril, da lahko letuje brezplačno 150 oseb na račun sindikata. Od tega 75 v I. in II. izmeni in 75 v IX. izmeni.

Prejšnja leta smo delali tako, da smo predlagali osnovnim organizacijam sindikata, koliko članov lahko vsaka predlaga. Ta praksa ni bila najbolj primerna, ker so OOS predloge dajale ne glede na to, ali je res bilo toliko kandidatov.

Letos je komisija obvestila vse OOS, naj same izberejo in predlagajo sodelavce, ki bi prišli v pošteve za brezplačno letovanje. Tako so nekatere OOS predlagale večje število, druge manj, nekatere pa niso imele predlogov. Skupaj je bilo predlaganih prek 180 ljudi. Ker pa je postelj le 150, je morala komisija to število zmanjšati.

S komisijo za letovanje smo se dogovorili naslednje: letos ne morejo letovati brezplačno: registrirani alkoholiki, tisti, ki so že lani ali predlani tako letovali, tisti, ki imajo zakonca v službi, in tisti, ki imajo visok OD. Dosti smo jih

Če ni mreže, tudi gugalnica prav pride

tudi predlagali, da gredo na tak dopust kot zaslužni člani, ne pa kot socialno šibki.

Sprejet je predlog, da letos letujejo brezplačno socialno šibki, nekateri z družinskimi člani. Sindikat plača 101 posteljo, druge pa plačajo za svoje sami. Za osem družin je komisija za letovanje sprejela naš predlog, da jih razporedi skozi vso sezono.

Komisija ni mogla ugoditi vsem željam, ker je bilo veliko več predlogov kot kapacitet. Prosimo prizadete, da to sprejmejo z razumevanjem.

Kot vsako leto se je komisija tudi letos za 1. maj spomnila bolnih sodelavcev. Obiskali smo naše bolnike v slovenjegraški bolnišnici. Z upokojenci jih je bilo 18. Vsakemu smo izročili 300 din in nageljček. V drugih bolnišnicah jih je bilo 8. Tudi oni so prejeli enak znesek. 28 sodelavcem, ki so v bolniški več kot pol leta, smo nakazali po 700 din, tistim, ki so nad 6 mesecev v bolniški, 4 ure pa delajo (15 primerov), je bilo nakazano po 350 din.

M. M.

VRHUNSKI ŠPORT

IZ OSNOV AKCIJSKEGA PROGRAMA RAZVOJA TELESNE KULTURE V OBČINI RAVNE

I. Atletika in košarka sta panogi, v katerih bo v Sloveniji uveljavljen celovit sistem izbora športnikov, vendar za košarko eno leto pozneje kot za atletiko. O usmerjanju v obe športni panogi je bilo že veliko napisanega, podrobne obrazložitve pa bodo sledile, ker gre za dolgoročno politiko razvoja obeh panog in zlasti selekcije v vzgojno izobraževalnih ustanovah.

V naši občini bomo izvajali vse dogovorjene naloge, ki v tej zvezi izhajajo iz sporazuma in sklepa TKS SRS, poleg tega pa smo se že ali pa se moramo še opredeliti in sprejeti naslednja stališča:

Za vso občino bomo imeli za atletiko in košarko samo po en klub, ki bo predstavljal občinsko selekcijo pri članih in članicah.

Vsa ŠSD morajo obvezno imeti krožke atletike in košarke. Pomoč pri strokovnem vodenju prevzame meta kluba, ki sta nadgradnja krožkov.

Atletski in košarkarski klub morata skrbeti za zadostno število strokovnega kadra ter ga morata zato sprosti kadrovati, izobraževati in usmerjati v delo ŠSD.

Oba kluba sta nosilca atletske in košarkarske dejavnosti.

Preveriti je treba atletske rezultate in število kvalitetnih tekmovalcev. Če število narašča, je treba namestiti profesionalnega trenerja (za košarko to v tem srednjeročnem obdobju ne pride v poštev).

Uveljaviti bomo morali načelo, da mora vrhunski športnik trenirati dvakrat dnevno.

Vprašanje objektov je bolj kritično za atletiko kot za košarko, zato bo treba najprej urediti stadiona v Mežici in Črni.

Atletski in košarkarski klub morata vsaj dvakrat letno organizirati v naši občini kvalitetna tekmovanja. Oba morata izdelati program.

II. Alpsko smučanje in skoki ter odbojka so panoge, za katere smo se odločili v naši občini.

1. Alpsko smučanje

Strokovna komisija za to zvrst mora izdelati celovit program razvoja kvalitete in pri tem upoštevati naslednje:

Osnovne celice (VVZ, ŠSD, klubi, društva itd.) bodo gojile alp-

sko smučanje kot svojo osnovno dejavnost in bodo že same izbrale tiste, ki želijo in imajo zmožnosti postati boljši tekmovalci. ŠSD morajo imeti obvezno krožek za alpsko smučanje. Strokovna komisija izdela ustrezne kriterije izbire (število, starost itd.).

Predvideti je treba enotno strokovno vodenje izbrancev in stalno preverjati vrh. Preveriti možnost obstoja občinskega strokovnega štaba, ki izdela načrte za treninge in skrbi za njihovo realizacijo.

Preveriti možnost nastavitve profesionalca (šefa trenerja), ki s svojim štabom odgovarja za vse perspektivne alpske smučarje, ki jih izbere komisija, potrdi pa ZTKO.

Določiti maksimalno število smučarjev vseh disciplin občinske selekcije in predpisati kriterije, kako se v selekcijo pride oziroma iz nje izpade (merilo je jugoslovanska kvaliteta, razširjena na minimalno število perspektivnih smučarjev).

Ustvariti stalno strokovno izobraževanje kadrov, jih usmerjati v delo osnovnih sredin (ŠSD, društva) ter skrbeti za visoko strokovno in znanstveno delo kadrov za občinsko selekcijo.

Preveriti možnost ustanavljanja športnih razredov na šolah I. in II. stopnje in ugotoviti posledice.

Preveriti možnost angažiranja inozemskega trenerja za 3 do 5 dni nekajkrat v sezoni.

Določiti minimalno število tekem za vse selekcije v društvih, krajih in občini.

Določiti je treba obvezno število kvalitetnih prireditev, ki morajo biti organizirane v naši občini. Preveriti je treba obstoječe objekte in predvideti nove, zlasti v višjih legah (Grohat, Luže, naša stran Pece).

Izdelati je treba občinski program, ki mora biti podrejen cilju: čimveč kvalitetnih smučarjev.

2. Skoki

Občinski program razvoja smučarskih skokov, ki ga mora izdelati nosilec te dejavnosti smučarski klub Črna, mora upoštevati predvsem naslednje:

Zavzeti se za to, da se v Črno vrne Danilo Pudgar in da se razširi krog amaterskih strokovnjakov — trenerjev za smučarske skoke.

Preveriti možnost izgradnje in popravil manjših skakalnic (25 m).

Preveriti možnost izgradnje kompleksa skakalnic v Črni (veliki skakalnici, plastika).

Preveriti možnost popravila 45-meterske skakalnice v Dobji vasi.

Preveriti možnost ustanovitve skakalnega razreda na OS Črna in nato še na drugih šolah.

Preveriti možnost letnih treningov na plastiki in pozimi v Zahomcu.

Celovito obravnavati potrebne rekvizite oziroma opremo za smučarske skoke.

Dolgoročno planirati vrhunske dosežke naših skakalcev, določiti število in starost za občinsko selekcijo.

3. Odbojka

Strokovna komisija za odbojko mora izdelati celovit občinski program za razvoj odbojke, v katerem morajo biti opredeljene predvsem naslednje možnosti:

V vseh ŠSD morajo delovati krožki odbojke, ki morajo biti strokovno vodeni od učiteljev telesne vzgoje oziroma zunanjih sodelavcev — trenerjev odbojke po enotnih merilih in vnaprej izdelanih ter enotno preverjenih programih.

Strokovna komisija mora stalno skrbeti za izobraževanje strokovnega amaterskega kadra in za njegovo obnovo.

Pogoji dela (dvorane) se izboljšujejo, vendar je treba preveriti vse možnosti za dvakrat dnevni trening.

Preveriti je treba možnost selekcije v članskih vrstah, strniti kvaliteto in ustvariti take medsebojne odnose, da bo možnost doseči cilj: I. zvezna liga in tudi obstanek v njej.

Urediti je treba odsotnost z dela in z odbojkarji doseči sporazum o obojestranskih obveznostih.

Preveriti je treba možnost nastavitve profesionalnega trenerja za najboljšo občinsko selekcijo.

Sestavljalci programov morajo v prvi vrsti poudariti in zahtevati:

— pripravljenost tekmovalcev, da bodo prevzeli obveznosti, ki izhajajo iz programov razvoja v teh panogah, kar pomeni redno, prizadevno delo dvakrat dnevno z namenom doseči vrhunski dosežek (če take pripravljenosti ni, se je kvaliteti pač treba odpovedati).

Iz programov morajo jasno izhajati cilji in posledice. Če panoga v določenem času (npr. alpsko smučanje) med perspektivnimi športniki, športniki zveznega razreda itd. nima določenega števila športnikov, neka druga panoga (npr. namizni tenis) pa to število v določenem (istem) časovnem obdobju doseže, izpade alpsko smučanje, namizni tenis pa zavzame njegovo mesto.

To torej pomeni, da nobena panoga ni izbrana za večno, ampak mora svojo izbranost dokazovati z zahtevanimi rezultati.

4. Posamezniki in vrhunski športniki

Ne glede na športno panogo bo po enotni kategorizaciji vrhunskih športnikov amaterjev v SFRJ in po kategorizaciji perspektivnih športnikov narejen spisek, ki ga bo sprejela ZTKS v soglasju s TK SRS. Ta spisek bo tudi za nas v občini izhodišče, katere posameznike imamo kot perspektivne oziroma vrhunske športnike.

Predsedstvo ZTKO bo vodilo ta spisek in v soglasju s TKS priznavalo športnikom vse, kar jim pripada, od posameznih nosilcev — panog, ki imajo vrhunske športnike, pa zahtevalo: izdelavo spiska minimalnega števila športnikov, ki so se z rezultati že približali republiškim normam in so potrebni dodatne — občinske spodbude ter odločalo o profesionalnih trenerjih za vse tiste vrhunske športnike v eni panogi, če je teh že več kot 5 in jim tako omogočilo resnično strokovno vodenje treningov.

Odločilo bo o organiziranju domačih kvalitetnih tekmovalcev in nastopih na zunanjih (tudi inozemskih) tekmovaljih za doseganje čim boljših rezultatov. Opredelilo bo odgovornost športnikov ter preverilo vse možnosti (oprema, objekti, rekviziti) za doseganje čim boljših rezultatov.

Jože Šater

Pri Beli peči

MESEC KULTURE

V mesecu maju so se v naši občini vrstile kulturne prireditve druga za drugo. Vsakdo, kdor je hotel, je lahko mnogo našel tudi zase; kulturni hrami so bili na stečaj odprti. Taki, ki nočejo, da gre kulturno življenje mimo njih, so se morali marsičemu odreči. Tistim pa, ki niso utegnili, naj bodo te besede v informacijo, kaj se je dogajalo v dolini.

V maju praznujemo občinski praznik, letos smo to združili še s stoto obletnico Cankarjevega rojstva. Tako je Kinegraf Prevalje pripravil revijo domačega filma. Po vsej dolini so vrteli: Na klancu (po istoimenskem Cankarjevem romanu), Med strahom in dolžnostjo (vojna drama iz časov NOV po literarni predlogi romana Karla Grabeljška-Gabra), Idealista (po Cankarjevem romanu Martin Kačur) in Ivo Lola-Ribar (dokumentarec iz delavskega gibanja).

V študijski knjižnici so pripravili razstavo Cankarjevih del, prikazali veliko fotografij iz njegovega življenja, jih popestrili z napismi njegovih misli, v vitrinah pa so bile razstavljene prve izdaje njegovih del. Istočasno je bila še druga razstava fotografij delavske gibanje v Mežiški dolini, ki jo je z veliko ljubeznijo pripravil Maks Dolinšek. Spremno besedo o delavskem gibanju v dolini, njegovi zgodovini pa je pripravil profesor Alojz Krivograd. Obe razstavi si je ogledalo veliko ljudi, predvsem so bili to mlajši obiskovalci.

Osrednja prireditev pa je bila Cankarjeva beseda, ki so jo izvajalci ob občinskem prazniku poneli po vsej dolini. V prvem delu je zadonela Vresova pesem, povezana s Cankarjevo besedo. Drugi del je predstavljal prirejen Cankarjev Hlapec Jernej. Jerneja je na svojevrsten način upodobil Mitja Šipek in niso bili redki, ki jih je spreletel srh ob njegovi interpretaciji. Proseče, grozeče in uporne Jernejeve besede je povezovala Milka Cesarjeva. Ob utrujenem Jerneju na kolenih, ko je zaman iskal pravico, je zazvenel oktetov »Oče naš«. Tudi za naše občinstvo je bila to dokaj nova

izvedba, saj so igralci Jerneju odgovarjali iz občinstva in od tam tudi prihajali na oder. K celoti so veliko pripomogli svetlobni efekti; Vocovnik se je spet izkazal. Žal se tega z besedami ne da opisati, bilo je treba doživeti. Tokrat so bile dvorane v Žerjavu, v Mežici, na Prevaljah precej polne, Ravenčani pa so dvorano napolnili, kar je bila prijetna izjema za proslavo. Hlapec Jernej je bil tudi kulturni program na svečani seji občinske skupščine.

V tem mesecu je tudi folklorna skupina Prežihovega Voranca imela samostojen nastop — steljara v plesu in besedi. V prvem delu so nastopili plesalci v starih nošah, za drugi del pa so oblekli nove in zaplesali steljara. »Nove noše so iz druge polovice 19. stoletja, ker je v tem času v Mežiški dolini še vedno bila živa domača oblačilna delavnost po okoliških kmetijah. Tu so v tem času še vedno predelovali laneno in volneno prejo, ki so jo nosili v tkanje bližnjim in bolj oddaljenim tkalcem. V tem času je na celotno slovensko ozemlje

že prodiralo različno industrijsko tekstilno blago, ženske v Mežiški dolini, predvsem za delovne dni, pa so še vedno oblačile krila iz modro barvanega in belo potiskanega platna, moški pa valjano raševino in sukno, ki so jim dodajali po starih krojih krojene telovnike in pokrivala.« (Po besedah dr. Makarovičeve, ki je na tem večeru obrazložila, zakaj take noše.)

O odrski predstavitvi steljara je pa spregovoril profesor Mirko Ramovš, ki je skupino v plesu tudi vodil.

Mogoče še o tem, kar ravno ne spada v ta mesec. Obe gledališki skupini iz doline, Mežica — Prevalje (Dva bregova) in ravenska (Opalo ima vsakdo rad), sta se v tem času udeležili področnega srečanja gledaliških skupin v Gornji Radgoni. Predstavi sta izbrani tudi za republiško srečanje gledaliških skupin na Vrhniki, ki je bila v začetku junija. Tudi mladinska skupina Mežica — Prevalje je s predstavo Čudežni pisalni strojček sodelovala na republiškem tekmovanju Naša beseda, ki je bila maja v Celju.

To so le večje kulturne prireditve v dolini, bilo pa je tega še več, saj so po vseh krajih v tem mesecu pripravljali proslave.

IVO LOLA RIBAR — ODPADEL

Kulturna skupnost Ravne je ob prazniku občine Ravne skupaj s prevajalskim Kinematografom pripravila ob vseh drugih prireditvah tudi predvajanje domačih filmov Na klancu, Med strahom in dolžnostjo, Idealista in Ivo Lola-Ribar; torej dva po Cankarjevih delih, dva na temo NOB. Domači slavisti in zgodovinarji so napisali komentarje k njim, ki so jih pred predstavami na Ravnah brali osnovnošolci. Vse skupaj je bilo zamišljeno kot nekak prvi korak na področju filmske vzgoje, morda tudi filmskega gledališča, o katerem že toliko let samo govorimo.

Zamisel vsaj na Ravnah ni uspela. Če si ne bi bili vseh teh

filmov obvezno morali ogledati tudi šolarji, bi bil vtis celo porazen.

Na večerne predstave je prišlo po 20—30 ljudi, na zadnjo, 22. maja, ko je bil na sporedu dokumentarni film o legendarnem heroju Ivu Loli-Ribarju pa samo dva (2). Po dolgem času (ali morda sploh prvič) se je tako zgodilo, da je filmska predstava odpadla.

Tiste dni so si na Ravnah različne prireditve res kar roke podajale in je morda prenatrpanost sporeda eden od vzrokov za to. Po drugi strani pa je verjetno prireditelj kaj podobnega predvideval, zato je kulturna skupnost pred predvajanjem filmov razposlala sindikatom po delovnih organizacijah kompletne vstopnic po ceni 30 din za štiri filme s priloženim računom in s sugestijo, naj jih sindikat bodisi vse odkupi ter nato razdeli delavcem brezplačno ali pa jim jih ponudi v prodajo.

Od 250 vstopnic za Ravne jih je prejel naš sindikat 70. Kako je bilo z drugimi, ne vem, naši so jih vsekakor — vrnili kulturni skupnosti.

Komentar predsednika komisije za kulturo pri našem sindikatu Karla Vogrinca:

»Vrnili smo jih, ker smo jih, prvič, dobili prepozno, drugič pa se nam ne zdi v redu, da nas kdo s priloženim računom postavlja pred dejstvo. Zelo moramo namreč paziti na vsak dinar, kako ga porabimo.«

Komentar tajnika kulturne skupnosti Bineta Bevca:

»Vstopnice smo poslali teden dni pred prvo predstavo na Ravnah. Res so pa takrat v Črni prvi film že predvajali.«

Če bi bil tu potreben še kak komentar, ne vem. Pomnimo sa-

Je pot v študijsko res predolga?

CANKARJEVE MISLI

Ako pride kdaj do političnega združenja jugoslovanskih narodov, tedaj se to ne more izvršiti drugače, kakor da se združijo enakopravni in enakovredni narodi.

Tako politično prepričanje in tako svetovno naziranje, ki si ga je priboril človek sam, mu je nad vse dragoceno in mu ga ne more vzeti nobena sila na svetu.

Ne bele krizanteme na ogoljen frak — rdeč nagelj na kamižolo!

Narod se ne da oslepariti, ne da si zavezati oči! Naj ga vodijo po stranpotih, po močvirjih, po temi — sam bo našel pot do sonca.

Narod si bo pisal sodbo sam, ne frak mu je ne bo in ne talar.

Govekarji so leni, strahopetni in bojazljivi. Boje se dela, zato delujejo. Dvojno prepričanje se imenuje po slovensko »delovanje«.

Literatura, umetnost, znanost — to je le zunanji izraz, je le dokument narodove kulture.

Vsaka ped svobode, ki si jo pribori ljudstvo, je korak naprej v kulturi. — Ne z zlatimi, s krvavimi črkami je pisana knjiga slovenske kulture.

Umetnik, ki se prilagodi, ni več umetnik.

mo, da sta pred dobrim letom dni na nekem sestanku, kjer smo pretresali kulturno dejavnost v železarni, dva vodilna predstavnika kulturne skupnosti označila to dejavnost kot stihijsko, neplani-rano, neuskladeno z načrti kulturne skupnosti itn. Rečeno je bilo tudi, da bo poslej čisto drugače. Verjetno do tega »drugače« do danes še ni prišlo, sicer se takšna kulturna blamaža najbrž ne bi mogla zgoditi.

Marjan Kolar

Razstava Cankarjevih del v študijski knjižnici

REKREACIJA IN ŠPORT

Srečanje delavcev železarne in Rudarja

Delavci Rudarja iz Zagreba so se pomerili v športnem četverboju z delavci železarne Ravne. Tekmovanje je bilo organizirano v velikem nogometu, namiznem tenisu, kegljanju in šahu. V vseh panogah so premočno zmagali naši zastopniki. Pri namiznem tenisu sta igrala brata Ludvik in Mirko Bavče ter Sudar. Zmagali so brez izgubljene igre z 9:0. Šahisti so nastopili na desetih deskah, rezultat 9:1 pa je dokaz o naši premoči. Sindikalna ekipa železarne je premagala Rudarja v nogometu s 6:1. Zadetke za železarno so dosegli: Plešej dva, po enega pa Pepi Vauče, Gusti Vauče, Stefanovič in Skitek. Zadnji so se pomerili kegljavci. Za vsako ekipo je nastopilo po 7 tekmovalcev v disciplini 50 lučajev. Naši so zmagali z razliko 325 kegljev. Največ kegljev so podrli: Podojsteršek 224 ter Setina in Kotnik po 218. Glavni namen srečanja je bil dosežen s tem, da so se naši delavci spoznali z delavci Rudarja, ki je naš poslovni partner.

Tekmovalni šport

Nogomet

Članska ekipa Fužinarja, ki vodi v podzvezni ligi, je odigrala dve prvenstveni tekmi. V prvi so na domačem terenu premagali borbene Prevaljčane s 3:2. Zadetke so dosegli Šuler, Oman in Čavnik za Fužinar ter Petrič in Bedrač za Korotan. V drugi tekmi, ki je bila v Pekrah, so Ravenčani doživeli poraz z rezultatom 2:1. Edini zadetek je dosegel Razdevšek. K porazu Fužinarja je precej pripomogel slab sodnik, ki je očitno sodil v korist Pekar.

Igralci Korotana so izgubili tekmo v Slivnici z 2:0.

Več uspeha so imeli Dravograjčani. Ojstrica je dosegla dve zaporedni zmagi. Premagali so Slivnico s 3:0 in Rače z 2:1. Mežičani so premagali prepričljivo Šentilj s 5:1.

V conski ligi Črnjanom ne gre in ne gre. Zadnje srečanje so izgubili na domačem igrišču proti Rudarju iz Velenja s 4:1.

Na Prevaljah je bilo tradicionalno srečanje nekdanjih nogo-

metašev Korotana in Fužinarja. Ravenski veterani so bili uspešnejši in so zmagali z 2:1. Za Ravenčane sta bila uspešna Gusti Vauče in Golob. Edini zadetek za veterane Korotana je dosegel Puba Razdevšek.

Odbojka

Modriča—Fužinar 3:1

Težko pričakovana tekma za vstop v prvo zvezno ligo med prvakoma drugih zveznih lig Modriča in Fužinarjem je bila odigrana na nevtralnem terenu v Zagrebu. Zmaga Modriče je zaslužena, saj so si jo priborili z izredno igro v polju, kjer jim je uspelo poloviti celo silovite udarce Spanžela in Goloba. Modriča se je predstavila kot rutinirana ekipa, ki se ji pozna, da je uspešno nastopala tri sezone v prvi zvezni ligi. Poleg prednosti v polju so napadali z nizkimi žogami in tako onemogočili naše najmočnejše orožje — blok. Le v tretjem setu so naši igralci uspeli zaustaviti nasprotnikov napad in ga prepričljivo dobili. Vzrokovi ali opravičil je po izgubljeni bitki veliko. Nikakor ne bi bilo prav, da bi iskali izgovore za zasluženi poraz. Vemo le, da smo se ponovno mnogo naučili in takoj po tekmi skupaj sklenili:

1. nihče ne bo prenehal z igranjem,
2. trenirali bomo še več in predvsem bolj kakovostno,
3. modernizirali bomo način igre,
4. izkoristili bomo kvalitete posameznikov in ustvarili celoto, ki bo sposobna za uvrstitev in nastopanje v prvi zvezni ligi.

Končno moramo priznati, da so se naši fantje vso sezono pošteno borili; osvojili brez poraza prvo mesto v drugi zvezni ligi zahod in v isti sezoni postali članski pokalni prvaki Slovenije. Tudi za te uspehe zaslužijo vsi igralci priznanje vsaj v obliki pohvalnih besed.

Druge odbojkarske vesti

Članice so v zadnjem kolu republiške lige v Mariboru premagale istoimensko ekipo s 3:0 in zaključile tekmo brez poraza.

Moška ekipa Mežice je bila uspešna na vročem terenu na Jesenicah in zmagala s 3:0.

V tekmah za jugoslovanski pokal je Mežica premagala Črno s 3:0, z istim rezultatom so Ravenčani izločili Žerjavčane.

Za presenečenje so poskrbele igralkice iz Črne, ki so izločile Mežičanke s 3:2.

MLADE. Med številnimi zastopniki iz ZR Nemčije, Avstrije, Madžarske, Italije in Jugoslavije so nastopali tudi namiznoteniški igralci z Raven. Dekleta so med 9 ekipami osvojila prvo mesto pred Szombathelyjem in Ingolstadtom. Fantje so se v močni konkurenci uvrstili na četrto mesto.

Rokomet

Na turnirju pionirjev, ki je bil na Ravnah, so tekmoval 4 ekipe. Prvo mesto so osvojili pionirji

Povratek s parade

Na prvenstvu Slovenije za pionirke, ki je bilo v Braslovčah, so se mlade Mežičanke uvrstile na drugo mesto za mariborskim Branikom.

Atletika

Na ekipnem pokalnem prvenstvu v Novi Gorici je v teku na 800 m osvojila Nada Šober drugo mesto. Izkazala se je štafeta Koroškega atletskega kluba, ki je v teku 4 x 400 m osvojila prvo mesto. V štafeti so tekle: Šoberova, Zormanova, Urbančlova in Skukova.

Na državnem prvenstvu v Osijeku je Jože Nabernik osvojil drugo mesto v teku na 3000 m med mlajšimi mladinci. Z odličnim rezultatom je dosegel normo za nastop na evropski gimnaziadi, ki bo v Parizu.

V Trstu je bil mednarodni atletski miting, na katerem je Nada Šober zmagala v teku na 1500 m, v isti konkurenci je bila Zormanova tretja. Prav tako tretja je bila Darinka Skuk v teku na 400 m, ko je pretekla progo v času pod minuto.

Namizni tenis

Na tretjem pozivnem turnirju za mladinke, ki je bil na Ravnah, so v kvalitetnem pogledu prednjačile Ravenčanke. Ačkova je bila prva, Logarjeva druga, Horvatova tretja, Šavčeva šesta in Trbižanova osma. Na turnirju za mladince, ki je bil v Murski Soboti, je bil Pavič šesti, Janežič pa osmi. V Lendavi se je v B skupini mladincev Günter uvrstil na tretje mesto.

V Murski Soboti je bila mala olimpiada šoloobveznih otrok pod geslom: ŠPORT ZDRUŽUJE

Fužinarja, ki so v finalni tekmi premagali Celje s 15:9. Naši najboljši strelci so bili: Kodela 9, Zunec 8 ter Hrastnik in Haber po 6 zadetkov.

Člani Fužinarja so odigrali dve prvenstveni tekmi. Na domačem terenu so izgubili s Tehnomerkatorjem iz Celja s 23:25. Po šest zadetkov sta dosegla Pajenk in Borštner. V Vuzenici pa so zmagali s 27:25. Tokrat sta bila najbolj uspešna Škergo in Oprešnik.

Plavanje

Na otvoritvenem mitingu letne plavalne sezone v Krškem, ki je bil posvečen »dnevu mladosti«, je nastopilo več kot 500 jugoslovanskih plavalcev. Pomembno vlogo so imeli plavalci Fužinarja, ki so v pionirski konkurenci osvojili 7 prvih mest in v članski dve. Zmagovalci so postali: Aljoša Medvedšek dvakrat, po enkrat pa Miran Kos, Marta Kos, Dimiter Vočko, Tomaž Rodič in Maja Rodič, v članski konkurenci pa Miran Barrant na 200 m hrbtno in Zora Pšeničnik na 100 m kravli.

Rally

Na šestem rallyju Mladosti, ki je bil v Celju, so v ekipni konkurenci zmagale Ravne v postavi: Torej, Čepelnik, Rek in Kurnik.

AMD RAVNE JE PRAZNOVALO 1. MAJ

Kot vsako leto je tudi letos AMD Ravne v počastitev praznika dela priredilo parado avtomobilov. Vožnja je potekala z Raven proti Črni, kjer je bil cilj.

V soboto zjutraj ob 9. uri se je zbralo na startu pred upravo železarne okoli 150 avtomobilov.

Za danes je bilo dovolj

Čestitka za vse naše majske praznike

Prvi so startali organi javne varnosti, za njimi pa vsi drugi vozniki. Vožnja je potekala brez vsakršnih zastojev. Na cilju nas je pričakala pihalna godba iz Črne. Tu je spregovoril tudi predsednik AMD Ravne Franc Hrastnik, ki je med drugim orisal pomen praznika dela.

Na startu je dobil vsak voznik bone za gorivo kot povračilo za stroške. V pomoč med paradom nam je bila tudi krajevna skupnost Ravne, ki je s svojim ozvočenim avtomobilom pripomogla k uspehu parade.

OBČINSKO PRVENSTVO V ŠPORTNI GIMNASTIKI

Partizan Ravne je 10. maja pridil v DTK občinsko prvenstvo v športni gimnastiki. Žal se ga je udeležilo le domače društvo z eno vrsto mladink in dvema vrstama pionirk. O tem, zakaj je bil odziv tako slab, ne moremo razpravljati v tem članku. Povejmo le, da na tem področju marsikaj načelno ni razčiščeno in torej tudi ne v redu.

Kljub nekoliko slabšim pogojem (pomanjkanje prostora za vadbo) je v naše društvo včlanjenih 317 aktivnih članov. Z dograditvijo nove telovadnice se bodo pogoji izboljšali. Strokovni kader oziroma vadniki marljivo pripravljajo svoje oddelke za razna tekmovalna ter sodelovanja v krajevnem in republiškem merilu.

Rezultati na vseh orodjih skupno:

Mladinke: 1. Janeta Kodrin 38,25 točk, 2. Sonja Mihev 37,75, 3. Anita Štruc 37,30. Kodrinova je zmagala na vseh orodjih, razen pri preskoku čez konja, kjer je bila prva Sonja Mihev.

Na vseh orodjih skupno je bil pri pionirkah vrstni red naslednji: 1. Maja Marin 38,55 točk, 2. Simona Lenassi 38,05, 3. Andreja Iko-
vic 37,35. Marinova je zmagala na bradlji in pri preskoku, Lenassi-
jeva pa na gredi in v parterju.

Franc Košak

V Mariboru je bilo področno prvenstvo v športni gimnastiki. Velik uspeh so dosegle ravenke pionirke, ki so med 14 udeleženi-
mi ekipami osvojile prvo mesto. Med posameznicami deli prvo mesto pionirka Maja Marin.

Mladinke so v ekipni konkurenci osvojile drugo mesto, Janeta Kodrin pa je bila druga med posameznicami.

Imeniten kažipot

KJE JE OSNOVNA VZGOJA?

Športni klubi in društva (beri: funkcionarji) bodo morali narediti veliko več kot do sedaj za osnovno vzgojo svojih članov, zlasti najmlajših (kar se Janezek nauči, Janez zna!), da ne bomo na naših igriščih poleg športnih iger in rezultatov priče še neljubim dogodkom in spoznavali pri posameznikih tudi take lastnosti, ki morajo biti tuje pravemu športniku. Samovolja, zgovarjanje sodnikom, nešportno vedenje do svojih in nasprotnih igralcev mora čimprej z naših igrišč, če želimo, da bo šport v pravem smislu odigral svoje pomembno poslanstvo, ki ga brez dvoma ima.

Veliko težje bo brzdati prenapeto občinstvo (tudi tu prednjači mladina), vendar bo treba ugrizniti tudi v to jabolko. Tudi tu bodo levji delež morali opraviti organizatorji tekem in srečanj. Gre namreč za to, da našim vnetim navijačem dopovemo, da so se igralci nasprotnne ekipe prav tako kot naši pripravljali na tekmo in zato veliko trenirali, žrtvovali svoj prosti čas, se marsičemu odpovedali (čemu pa so se navijači?) in predvsem to, da so prišli na športno srečanje z željo, da bi zmagali. In če so boljši, naj zmagajo! V tem primeru pa si zaslužijo tudi naš aplavz.

Drugo, kar mora naše občinstvo upoštevati, je to, da je sodnik predvsem človek in kot človeka ga je vedno in povsod — tudi ko je s piščalko na igrišču, treba obravnavati. Vse drugo ni prav (da ne bi ponavljal vseh mogočih izrazov, ki jih sodniki na naših tekmah tudi slišijo), zato bo treba to tudi upoštevati. Vedeti namreč moramo, da pristranski gledalec več škodi, kot koristi.

-ate-

MODROSTI

Najboljši način, kako ostati reven, je ostati pošten.

Napoleon

Bogati imajo zdravila, revni zdravje.

Lažje je postaviti na noge pijanca kot reveža.

Judovski pregovor

Zdravnik vidi človeka v vsej njegovi šibkosti, advokat v vsej njegovi slabosti, duhovnik v vsej njegovi neumnosti.

Mlad dohtar potrebuje tri britofe.

Ne bosti v oči je prvo pravilo bontona.

Lahko obljubim, da bom odkrit, nepristranski pa ne.

Goethe

Včeraj neplavalci — danes plavalci

Gibanje zaposlenih v tovarni

od 21. aprila do 20. maja 1976

Zap. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Odkod je prišel
SPREJETI DELAVCI					
1.	Črešnik Rajko	19. 1. 1955	KV žarilec o. p.	kovačnica	iz JLA
2.	Florjančič Ivan	24. 8. 1941	NK delavec	livarna	iz druge delovne organizacije
3.	Glinik Pavel	1. 3. 1956	KV ključavničar	obrat strojev in delov	iz JLA
4.	Herga Stanislav	20. 3. 1954	NK delavec	valjarna	premeščen iz TOZD TRO
5.	Herman Konrad	16. 9. 1937	NK delavec	čistilnica	iz druge delovne organizacije
6.	Heršold Maks	4. 10. 1955	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
7.	Hižak Nevenka	18. 8. 1956	SS ekonomski tehnik	finančno računovodstvo	za določen čas
8.	Kolar Marjan II.	21. 3. 1954	NK delavec	obrat industrijskih nožev	iz JLA
9.	Konečnik Franc IV.	28. 1. 1952	NK delavec	čistilnica	iz JLA
10.	Kopmajer Pavel	12. 4. 1953	NK delavec	čistilnica	iz TOZD TRO
11.	Kotnik Alojz IV.	30. 6. 1956	NK delavec	mini livarna	iz JLA
12.	Kresnik Rajmund	6. 8. 1955	KV ključavničar	obrat strojev in delov	iz JLA
13.	Laznik Janko	30. 11. 1956	KV ključavničar	centralna delavnica	iz JLA
14.	Matjašec Ivan	19. 11. 1952	KV ključavničar	strojni obrat	iz JLA
15.	Mlinar Ivan	28. 2. 1954	KV ključavničar	obrat strojev in delov	iz JLA
16.	Mrak Ana	12. 2. 1957	NS	PD kovačnice	za določen čas
17.	Poročnik Franc	30. 3. 1944	NK delavec	valjarna	iz druge delovne organizacije
18.	Proje Maksimiljan	20. 7. 1956	KV kovač	kovačnica	iz JLA
19.	Pučelj Maks	1. 1. 1955	KV livar	livarna	iz JLA
20.	Robač Tomaž	15. 8. 1960	NK delavec	skladišna služba	prva zaposlitev
21.	Rotovnik Franc II.	8. 3. 1956	KV ključavničar	centralna delavnica	iz JLA
22.	Snežič Janez	2. 6. 1956	NK delavec	materialno gospodarstvo TOZD II	iz JLA
23.	Starnik Jakob	13. 7. 1954	KV ključavničar	obrat strojev in delov	iz JLA
24.	Strmšek Ivan	1. 3. 1956	NK delavec	livarna	iz JLA
25.	Špiler Anton	22. 5. 1953	PK kovač	kovačnica	iz JLA
26.	Štalekar Božo	2. 9. 1955	KV orodjar	obrat pnevmatičnih strojev	iz JLA
27.	Vasarfal Karel	14. 8. 1952	KV kalilec	kontrola kakovosti	iz JLA
28.	Vravnik Ivan	28. 10. 1954	KV žarilec o. p.	kalilnica	iz JLA
29.	Rodošek Otmar II.	5. 8. 1956	KV strugar	obrat strojev in delov	iz JLA
30.	Zagar Jožef	18. 3. 1951	PK strugar	obrat strojev in delov	iz JLA

ODJAVLJENI DELAVCI

1.	Cvilak Samo	29. 3. 1957	KV ključavničar	obrat strojev in delov	v JLA
2.	Dedić Husein	7. 1. 1955	NK delavec	čistilnica	samovoljna zapustitev dela
3.	Grabner Slavko	26. 9. 1957	KV orodjar	obrat rezilnega orodja TOZD TRO	v JLA
4.	Hribernik Marko	22. 4. 1957	NK delavec	materialno gospodarstvo TOZD II	v JLA
5.	Igerc Peter II.	12. 11. 1957	NK delavec	skladišna operativa	v JLA
6.	Jelen Rudolf	28. 12. 1957	KV kovač	kovačnica	v JLA
7.	Kavšak Marjan	13. 9. 1958	KV avtomehanik	strojni obrat	v JLA
8.	Kokot Anton	31. 5. 1957	NK delavec	materialno gospodarstvo TOZD II	v JLA
9.	Konečnik Pavel	14. 1. 1957	NK delavec	livarna	v JLA
10.	Kotnik Filip II.	7. 4. 1957	KV žarilec o. p.	valjarna	v JLA
11.	Krevh Alojz II.	15. 6. 1950	KV ključavničar	centralna delavnica	dana odpoved
12.	Medved Vinko	28. 7. 1957	KV ključavničar	obrat pnevmatskih strojev	v JLA
13.	Mihev Valentin	6. 2. 1946	NK delavec	livarna	dana odpoved
14.	Mičović Alenka	1. 9. 1953	SS gimnazija	socialna služba	potek pogodbe
15.	Nikić Brane	30. 3. 1950	SS str. delovodja	centralna delavnica	dana odpoved
16.	Orešnik Dušan	31. 8. 1953	SS elektro tehnik	elektro obrat jaki tok	v JLA
17.	Rozman Branko	20. 10. 1957	KV kovač o. p.	kovačnica	v JLA
18.	Senegačnik Franc	13. 10. 1957	KV žarilec o. p.	kalilnica	v JLA
19.	Stočko Janez	15. 4. 1957	KV kovač	kovačnica	v JLA
20.	Stojanović Radivoje	4. 1. 1955	KV ključavničar	obrat pnevmatičnih strojev	dana odpoved
21.	Vučko Dušan	11. 5. 1957	KV ključavničar	obrat strojev in delov	v JLA
22.	Vajs Anton	8. 4. 1957	KV žarilec o. p.	valjarna	v JLA
23.	Zagernik Milan	18. 8. 1957	NK delavec	čistilnica	v JLA

Izobrazba — kvalifikacija

Sprejeti delavci

- 1 — SS ekonomski tehnik
- 7 — KV ključavničarjev
- 1 — KV kalilec
- 1 — KV livar
- 1 — KV kovač
- 1 — KV orodjar
- 1 — KV strugar
- 2 — KV žarilca o. p.
- 1 — PK kovač
- 1 — PK strugar
- 1 — NS
- 12 — NK delavcev

Odjavljeni delavci

- 1 — SS strojni delovodja
- 1 — SS elektro tehnik
- 1 — SS gimnazija
- 5 — KV ključavničarjev
- 1 — KV orodjar
- 2 — KV kovač

Izobrazba — kvalifikacija

- 1 — KV avtomehanik
- 3 — KV žarilci
- 1 — KV kovač o. p.
- 7 — NK delavcev

PRILOŽNOSTNE ZNAMKE »DAN MLADOSTI«, »FAVNA«

Ob dnevu mladosti — 25. maju letos je izdala Skupnost jugoslovanskih PTT serijo priložnostnih znamk za šest vrednosti, na katerih so prikazani motivi iz favne sladkih voda Jugoslavije — stoječih voda:

v nakladi

1,20 din kraljevska libela	1,000.000
2,10 din živoroden polž	1,000.000
3,20 din rdečerepka	1,000.000
5,00 din zelena žaba	500.000
6,00 din črna raca	500.000
8,00 din podvodna podgana	250.000

Motive za to serijo je izbral Aleksander Stojanović, profesor biologije, medtem ko je likovno rešitev pripravila akademska slikarka iz Beograda Bojana Spremo. Znamke so natisnili v nizozemski tiskarni Joh. Enschede en Zonen, Haarlem, v tehniki večbarvnega ofseta v polah po 50 znamk. Ob izidu znamk »25. maj 1976« je dal biro za poštne znamke in tisk v prodajo dva priložnostna ovitka za 2,50 din oziroma ovitek prvega dne dne (FDC) za 30,50 din.

Najlepša znamka

Vjesnik in Ilustrovana politika sta pripravila anketo, v kateri so se bralci odločali za najlepšo znamko Jugoslavije v lanskem letu. Največ glasov je dobila znamka, izdana ob stoletnici bosensko-hercegovske vstaje. Na znamki je reprodukcija dela Ferda Quiquereza »Hercegovski upornik v zasebni«. Znamko so natisnili v Londonu.

Na drugem mestu je znamka, oblikovana po platnu makedonskega slikarja L. Ličenoskega »Dopol«, na tretjem pa reprodukcija slike K. Hegedušiča »Justicija«. Zanimivo je, da so vse tri znamke imele predloge z motivi iz upodobljajoče umetnosti, kar pričra o priljubljenosti takšne motivike.

F. U.

Naša upokojenca

Franc Svetina, rojen 29. januarja 1919, zaposlen v železarni od 3. maja 1935 dalje, nazadnje v žarni kontroli TOZD II. Starostno upokojen 31. maja 1976

Anton Čapelnik, rojen 27. maja 1922, zaposlen v železarni od 31. marca 1937 dalje v livarni. Starostno upokojen 1. junija 1976

NESREČE PRI DELU V MAJU

Ivan Ogriz, jeklarna — pri razanju ulitkov mu je spodrsnilo, pri čemer si je na prižganem gorilniku opeklo koleno desne noge.

Jože Konečnik, valjarna — pri obračanju valjanca s kleščami so ga te stisnile za kazalec leve roke.

Jože Sovič, jeklolivarna — pri odstranjevanju ulitka z delovne mize ločilnega stroja mu je vrteča se odrezilna plošča poškodovala kazalec desne roke.

Ivan Iskrač, jeklolivarna — pri zapenjanju ulitka s pomočjo žer-

ni javnih klešč so ga te stisnile za kazalec desne roke.

Ivan Prošt, valjarna — pri nametšanju valjanih palic na ravnalni stroj ga je ena stisnila za palec leve roke.

Terezija Podhostnik, TOZD TRO — pri brušenju polokroglih pil ji je potegnilo gumasto rokavico med naslon in brusno ploščo, zaradi tega je odmaknila roko in z njo udarila ob rob ščita ter si poškodovala prst leve roke.

Ivan Brložnik, fazna kontrola TOZD II — pri kontroli obdelovancev delov pnevmatičnih strojev je z nogo udaril ob zaboj in si jo poškodoval.

Pavel Pečnik, skladiščna operativna — pri uskladiščenju odklikov mu je med kotaljenjem eden na kamnu zdrsnil in padel na nart desne noge.

Martin Pepevnik, strojni obrat — pri montaži ležajne puše se mu je s kladivom odkrnil del izbičaja in ga ranil v dlan leve roke.

Branko Voler, centralna delavnica — med obratovanjem strožnice je s smirkovim papirjem gladkal sornik, pri tem ga je zgrabila vrteča se vpenjalna glava in mu poškodovala kazalec na levi roki.

Jože Krivograd, gradbeni obrat — pri razrezu bukovega lesa na krožni žagi — cirkularki mu je leva roka zdrsnila, pri čemer si je na rezilu porezal palec te roke.

PATRONAT NAD POSEBNO OSNOVNO ŠOLO

Ob reorganizaciji sindikata železarn Ravne v začetku leta 1975 je konferenca sindikata iz TOZD — metalurške proizvodnje sklenila, da še naprej obdrži patronat nad posebno osnovno šolo Ravne.

Ta šola ima letos 78 učencev, od tega 10 v osmem razredu. Te bi želela vključiti v počitniško šolsko kolonijo. Nekaj sredstev sicer imajo sami, vendar premalo za vse učence, ki bodo osmi razred zaključili z uspehom. Zato potrebujejo dodatna finančna sredstva. Predsedniki vseh šestih OOS, ki so nosilci patronata, so se zato dogovorili o trenutni pomoči v višini 1000 din. Prav tako so se do-

Skupno 110 let delovne dobe

govorili, da to ni poslednja pomoč v letošnjem letu, saj jim do konca leta nameravajo še pomagati z okoli 3500 din. Vsa ta sredstva bodo OOS prispevale po dogovorjenem ključu na število članov iz posamezne OOS. S tem bi za leto 1976 odpadlo na člana posamezne OOS 2,50 din. Vsi predsedniki se sicer strinjajo, da patronat nad posebno šolo ostane pri sindikatu železarn, vendar bo treba razmisliti, ali ne bi kazalo po izteku te mandatne dobe napraviti spremembo, tako da bi patronat prevzel sindikat železarn, ki ima že sedaj patronat nad osnovno šolo na Strojni.

J. G.

PO SVETU GOVORI

kitajščino 700 milijonov ljudi
angleščino 280 milijonov ljudi
hindi 175 milijonov ljudi
španščino 170 milijonov ljudi
ruščino 120 milijonov ljudi
japonščino 100 milijonov ljudi
nemščino 96 milijonov ljudi
bengali 80 milijonov ljudi
malajščino 80 milijonov ljudi
portugalščino 78 milijonov ljudi
arabščino 75 milijonov ljudi
francoščino 69 milijonov ljudi
italijanščino 58 milijonov ljudi

NEKATERE OBLETNICE 1976

Pred 400 leti je bila ustanovljena univerza v Varšavi, v Londonu so zgradili prvo gledališče.

Pred 350 leti je bil ustanovljen Novi Amsterdam — sedanji New York, Pariz pa je dobil botanični vrt.

Pred 250 leti so izšla »Guliverjeva potovanja« Jonathana Swifta.

Pred 200 leti je Skot Adam Smith z delom »Narava in vzroki blaginje ljudstva« položil temelje angleški liberalistični ekonomiji.

V Avstriji so odpravili natezalnico.

Pred 150 leti so Španci v Kaliforniji ustanovili misijonsko postajo San Francisco.

Slovak Herkel je za sorodnost med slovanskimi jeziki ustvaril oznako »panslavizem«, ki je kmalu postala politično geslo.

Pred 100 leti je Linde skonstruiral hladilnik s kompresijo, Bell je izdelal tehnično uporaben telefon, Otto pa štiritaktni motor. Izšel je Tolstojev roman Ana Karenina.

Pred 25 leti so v ZDA izdelali prvi barvni televizor.

DOBRI REZULTATI SANITEJCEV

Da bi usposobili člane delovne skupnosti v okviru programa ljudske obrambe, je bil tudi letos za ekipe sanitetne čete v železarni aprila prirejen nadaljevalni tečaj o nujenju prve pomoči. Za tiste člane, ki imajo izpit iz 80-urnega tečaja o prvi pomoči (nekateri imajo 40- ali 20-urnega), pomeni vsakoletni nadaljevalni tečaj osvežitev znanja. Precej članov pa nima nobenega tečaja in se na ta način uvajajo. Za naš kolektiv je sanitetna četa velika pridobitev, saj smo na ta način aktivirali nad 70 ljudi.

Letošnji nadaljevalni tečaj je trajal 12 ur, na koncu pa je sledil preizkus znanja, kjer so se udeleženci kar dobro odrezali. Višja medicinska sestra Sonja Tušek je na koncu tečaja dejala:

»V največje zadovoljstvo mi je predvsem to, da so udeleženci z mojim načinom podajanja snovi zadovoljni in da so predvsem ti, ki še nimajo kakšnega tečaja o prvi pomoči, sorazmerno prav dobro izdelali. Škoda le, da niso vsi redno hodili na tečaj in da so se praktičnega dela udeležili v bolj skromnem številu.«

-ca

BRANJE PRED OLIMPIADO

Rudolf Hagelstange
POZDRAV ZA ZADNJEGA

Na olimpiadi v Tokiu sem bil priča borbenosti brez primere. Slo je za tek na 10.000 m, ki je enako navdušil strokovnjake kot laike. Prva mesta so bila že davno oddana in poraženci so tekli proti cilju, kot zadnji tekač s Cejlona s težkim imenom Karunananda. Bližal se je ciljni črti in gledalci, zvesti načelu, da je treba dati priznanje vsem udeležencem, so poražencu dobrohotno zaploskali.

Toda — izkazalo se je, da tekač še ni opravil vseh predpisanih krogov in med prijaznim spodbujanjem je tekel naprej. Karunananda je torej nadaljeval svojo pot in se bližal cilju. Spet se je dvignil aplavz, da bi ga nagradili za konec naporov. Vendar, kakor da hoče postaviti vljudnost in potrpljenje gledalcev na preizkušnjo, je pogumni Cejlonec tudi tokrat nadaljeval svojo pot, spremljan od glasnega začudenja in rahlega smeha.

Tri kroge je bil torej v zaostanku in moral jih je preteči — nihče mu jih ni mogel odpisati, saj so imeli sodniki njegove kroge natančno zabeležene. Tako se je naposled še tretjič in zadnjič bližal beli črti. Njegov pospešeni korak je naznanil, da bo zdaj teka zares konec. In spet so tisoči zaploskali ter slavili tega brezimnega za njegovo vztrajnost, stannovitnost in — navzočnost. V njem so počastili vse premagance teh olimpijskih iger.

K. A. Wolff
FAIR PLAY

Na olimpijskih igrah v Amsterdamu je prišlo pri teku na 3000 metrov čez ovire do dogodka, ki

ga je večina gledalcev komaj opazila, ki pa je bil morda kljub temu skriti vrhunec teh, z dogodki tako polnih dni. Ko je namreč Nurmi, takrat najboljši tekač na svetu, pri prvi vodni oviri padel, se je Francoz Duchesnes, edini nasprotnik, ki bi morda lahko Finca premagal, obrnil in mu pomagal vstati. Po treh sekundah sta oba tekla naprej.

To je bilo vse. Ampak treba si je predstavljati, kaj se je takrat dogajalo v Francozovi notranjosti. Ko je stopil na start, je vedel, da bo v najboljšem primeru le drugi. Nurmija do tega dne še nihče ni premagal. Ali pa ga morda lahko prav on? Ali mu morda ne bi moglo prav kakšno naključje pomagati k zmagi? Treba je poskusiti vse.

In potem so tekli. Duchesnes je vodil, takoj za njim je bil Nurmi. Oči tisočev so ju spremljale, skoraj tiho je bilo na mogočnem stadionu. Takrat pa je Nurmi padel!

Duchesnesa je spreletelo: je to tisto naključje, na katerega je bil malo prej pomislil? Kajti ta hip je vedel, da bi lahko zmagal. Naskoka, ki bi si ga pridobil v naslednjih sekundah, tudi Nurmi ne bi mogel več nadoknaditi. Bilo je odločeno, njegove najbolj predzrne želje bi se izpolnile in na cilju bi zbrana množica vzklikala njemu — Duchesnesu.

Toda Duchesnes je obstal, se ozrl, skočil nazaj in pomagal Nurmiju iz jarka. Potem je tekel dalje kot prej, ko se ni še nič zgodilo, korak pred nasprotnikom. Po dva tisoč metrov sta druge tekače že tako prehitela, da sta dejansko tekmovala le še sama. Končno, kakšnih štiristo metrov pred ciljem se je začel finiš in Nurmi je prehitel Francoza. Samo pol metra je bilo med njima, vendar je bilo jasno, da bo Finec spet zmagal.

Toda glej, le meter pred ciljem je Nurmi zavrl. Bilo je očitno, da

Kmalu bo matura

hoče prepustiti zmago Duchesnesu. Vendar ta ponudbe ni sprejel in se je prav tako ustavil. Vedel je, da je Nurmi boljši tekač in da naj naključje, nesreča ne velja.

Izid? Ker sile teka tik pred ciljem nista mogla popolnoma premagati, ju je naravni zakon zanesel naprej. Toda drug zakon, ki je zrasel v srcu, je povzročil, da sta z ramo ob rami prišla skozi cilj: oba zmagovalca, oba vredna drug drugega.

Prevod: a. k.

Kdor dela, nima časa služiti denar.

Poljska

Zdrav revež je pol bogataša.

Kitajska

Revščina ni greh — krepost pa tudi ne.

Izrael

Samo zdravniki smejo lagati.

Francija

Oči vidijo vse, le sebe ne.

Jugoslavija

Sestradanec ni dober uradnik.

Kitajska

Kjer vsak poveljuje, nihče ne uboga.

Spanija

Knjiga je vrt, ki ga nosimo v žepu.

Arabi

Majhne tatove obešamo, velike častimo.

Rusija

MODROST NARODOV

Preveč gradbenikov, postrani hiša.

Kitajska

Slab je, kdor piše žalitve v marmor in dobra dela v pesek.

Turčija

Ne podpiši papirja, ki ga nisi prebral, ne pij vode, ki je nisi spoznal.

Spanija

Redek obisk veča prijateljstvo.

Arabi

Moja hiša, moj grad.

Anglija

S pesniki, slikarji in glasbeniki je kot z gobami: na eno dobro desetisoč slabih.

Kitajska

Če greš na vojsko, moli enkrat, če greš na morje, moli dvakrat, če greš na poroko, moli trikrat.

Rusija

Zakon je kot procesija, kjer je zmeraj križ spredaj.

Avstrija

Slab delavec nikoli ne najde dobrega orodja.

Francija

ALI VESTE, DA SO IZUMILI...

mitraljez — 1883,
mikroskop — 1590,
računski stroj — 1694,
vžgalice — 1830,
pisalni stroj — 1867,
telegraf — 1837,
cement — 1796.

Fotografije za to številko so prispevali: Franc Kamnik, Franci Kamnik II, Milko Dolinšek, Brozman, Adalbert Hojnik in L. Oder.

Spomin na maj